

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennytte forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaeigt.dk>

Indbydelsesskrift
til
Den offentlige Examen

Møllefjords offentlige Skole
for den høiere Almindannelse

1877.

Indhold: I. Budgetforslaget for 1877—1878.
II. Skolestifterretninger af Mektor B. Boss.

Indbundelsesskrift

til

Den offentlige Examens

i

Aalesunds offentlige Skole
for den høiere Almendannelse

1877.

Indhold: I. Budgetforslaget for 1877—1878.
II. Skoleførretninger af Rektor B. Bojs.

Aalesund.
Trykt hos T. Bernichow.

Skolens Forstanderskab bestaar af:

- De Herrer Byfoged P. Lund,
— Boghandler J. Aarslot,
— Consul N. Rønneberg,
— Consul J. Anderssen,
— Rektor B. Bojs.
-

II.

Kirkedepartementets Indstilling angaaende Sko- lens Budget for Skoleaaret 1877—1878.

Før indeværende Budgetaar udgjør det til denne Skole
bevilgede Tilskud af Statskassen 1560 Spd., deri indbefattet
200 Spd. til en praktisk Realklasse.

Før næste Termin har Forstundersrådet overensstemmende
ned Rektorens Indstilling foreslaet opført som Udgifter:

1. Lønninger :

a. til de Kongelig ansatte Lærere :

Rektoren	4,000 Kr.
2 Overlærere med 2,400 Kr.	4,800 "
5 Adjunkter (hvorf 3 nye) med 1,600 Kr.	8,000 "

b. 2 Klasselærere med 1,200 Kr. (hvorf 1 ny, medens 1 Klasselærerpost, der er opført i det nuværende Budget med denne Gage, er udeladt, idet en ny Adjunktgage er foreslaet i Stedet)	2,400 "
---	---------

c. Timeundervisningen :

Sanglærer og Gymnastiklærer, hver med 288 Kr.	576 Kr.
Extra-Timer	<u>400 n</u>

Extra-Timer	<u>400 n</u>	976 "
-----------------------	--------------	-------

d. Kasseren	280 "
-----------------------	-------

e. Pedellen	400 "
-----------------------	-------

f. Sekretæren	100 "
-------------------------	-------

20,956 Kr.

1*

2. a. Bibliotheket	1,040 Kr.
(hvorf 240 Kr. ordinært og	
800 Kr. engang for alle).	
b. fysikaliske og naturhistoriske	
Samlinger	160 "
c. andre Væremidler	240 "
	1,440 Kr.
3. Til Stipendier m. B. er Intet opført.	
4. Phys og Brænde	960 "
5. Tryknings- og Avertissementsomloftninger,	
Program og Skrivematerialier	320 "
6. Blandede og tilfældige Udgifter	240 "
	tilsammen 23,916 Kr.

Som Findtægter er opført:

1. Skole- og Indstrivningspenge	8,800 "
2. Bidrag af Kommunen	3,600 "
3. Rentepenge	2,120 "
4. Tilstud fra Forberedelsesklassen	60 "
	tilsammen 14,580 Kr.

Hvoreførst er beregnet som Bidrag af Statskassen. 9,336 "

23,916 Kr.

Paa indeværende Aars Budget er opført Gage for 1 Overlærer og 3 Adjunkter. I det nu foreliggende Budget er istedenfor den ene af disse Adjunktposter opført Gage for et 2det Overlærerembede, hvilket hidrører fra, at en af de forde høiere Almenskoler ny oprettede 12 Overlærerposter er besat med en af denne Skoles Adjunkter.

Siden sidste Budget blev bevilget, er med Departementets Samtykke Skolens toaarige 2den og 4de Klasse (Normalklasserne II & III, V og VI), paa Grund af Elevantallets Stigen, for indeværende Skoleår midlertidig bleven delt, hvorhos til Bestridesse af den forsøgede Undervisning 2de midlertidige Lærere med en Aflønning af henholdsvis 1,600 og 1,200 Kr. ere blevne antagne af Rektoren. Angaaende denne Forsøning har Rektoren i de Bemærkninger, hvormed

han har ledsgaget nærværende Budgetsforslag, forklaret, at der ved det nye Skoleaar var indmeldt til Middelskolen 34 Elever, hvorved disses Antal steg fra 80 til 114, saaledes fordele:

VI.	Middelsklasses Latinlinie	8	18
	Engelsklinie	10	
V.	— Latinlinie	7	16
	Engelsklinie	9	
IV.	— Latinlinie	8	15
	Engelsklinie	7	
III.	Middelskasse	17	
II.	—	21	
I.	—	<u>27</u>	
			114.

At beholde den tidligere Kombination mellem VIte og VIIte samt mellem IIden og IIIdie Klasse gik ikke længere an, dels fordi Elevantalset, henholdsvis 34 og 38, var for stort for en Zaarig Klasse, dels fordi ingen af Skolens Værelser rummede et saadant Antal Elever. Udgifterne ved de antagne Bikarer funde dækkes dels af den stedsfurende Forøgelse i Skolens penge, 2,200 Kr., dels af Bidraget til den praktiske Realklasse, 800 Kr., der ikke er kommet til Anwendunge iaaer. Rektoren antager, at der er al Udsigt til, at den betydelige Tilvoert, som Skolen har faaet iaaer, ogsaa vil holde sig i Fremtiden, og han anser de nye Poster aldeles nødvendige for Skolen. Til den første Post, hvortil er henlagt Latin i 1ste Gymnasialklasse og 5te og 6te Middelskasse, tilhører en filologisk Kandidat; den anden Lærerpost, væsentlig i Skrivning, er indtil videre besat med en Seminarist. Fra næste Aar foreslaas Rektoren istedenfor disse Bikariater oprettet en Adjunktpost og en Klasselærerpost, denne aflønnet med 1,200 Kr. og Lønsstilleteg. De 2 andre Adjunktposter, om hvis Oprettelse der nu andrages, skulle træde istedenfor 2 af de Klasselærerposter, Skolen nu har, den ene paa 1,400 Kr., den anden paa 1,200 Kr. Rektoren har angaaende Nødvendigheden af, istedenfor

disse twende Klasselærerposter saavelsom istedenfor det nuværende Bikariat paa 1,600 Kr., at faa Adjunktembeder, anført, at der de sidste Gange, da der ved Skolen har været Klasselærerposter ledige, kun har meldt sig 1—2 Ansøgere. Ved den sidste Ansettelse i 1875 maatte der antages en 21aarig Student, der netop havde faaet Audenexamen, til Lærer i Thyds og Engelsf i de øverste Middelstoleklasser. Hvor dygtig end Bedkommende kan være, viser efter Rektorens Formening dog hans Alder, at disse Poster ere lidet høgte. Derhos — tilføier Rektoren — ville faa søge til en saa assidesliggende By som Aalesund, og ansættes en nogenlunde dygtig Mand som Klasselærer, vil han snarest muligt søge et Adjunktembede andensteds. Naar den nuværende Klasselærer med 1,200 Kr., der har op sagt sin Post fra 1ste August 1877, fratræder, antager Rektoren, at man til Lærer i Thyds og Engelsf i 5te og 6te Middelklasse ikke vil faa nogen habil Mand, medmindre man byder ham en Adjunktpost. For en Handels- og Esfartsby som Aalesund ausees det af største Vigtighed, at den har flinke Lærere i de nyere Sprog i Middelstolen, især da den praktiske Realklasse har vist sig ikke at kunne vinde Sympathi blandt Publikum. Skolen faar desfor lægge al mulig Bind paa Sprugundervisningen i Middelstolen, men den kan — bemærker Rektoren — ikke opnaa noget ordenligt Resultat, naar den ikke faar en Lærerkandidat eller en anden i disse Fag duelig Mand til at undervise heri. Heller ikke den med 1,400 Kr. lønnede, meget duelige Klasselærer antages Skolen at ville beholde under den nuværende store Mangel paa Realister, da han meget let kan faa en Post enten ved en teknisk Skole, hvor der bydes 2,800—3,200 Kroner aarslig eller som Adjunkt ved en anden Skole, og hvis ikke denne Post bliver Adjunkt-post, tror Rektoren, at man i Tilfælde af den nuværende Lærers Usgang ikke vil faa nogen Ansøger. Rektoren har gjen tagende fremhævet Nødwendigheden af, at Aalesunds Skole —, der forklares at være i et Slags Overgangssjædium, men i

stærk Fremgang — hvis den stærke Søgning, den i den sidste Tid har haft, ikke skal tage sig, forsynes med dygtige Værere. Dette antages at ville have en tilsvarende Findflydelse paa Skolepengene og bevirkе, at Forøgelsen i Udgiften ved Værernes faste Ansettelse i Modsatning til deres Ansettelse som Klasselærere kun vil blive nominel, da Søgningen vil blive saa meget større.

Ogsaa Departementet finder, at de 2 midlertidige Værerposter bør overgaa til faste, og antager, at der i den Post, som Rektoren har tænkt sig besat med en Filosof, helst bør ansættes en Adjunkt. Det antages dog at burde forbeholdes senere Afgjørelse, hvorvidt den nye Adjunkt bør have Uddannelse som Sproglærer eller som Realist. Til at oprette mere end et nyt Adjunktembede ved denne Skole finder Departementet, at der ikke fortiden er Føie, idet Skolen ikke bør udnyttes med flere Værerembeder, end der var paaregnet i den Plan for dens Organisation, i Hens hold hvortil Kommunens Forhold til Skolen blev ordnet i 1872. Det tør ogsaa forudsættes, at en større Tilgang af Ansøgere til Værerposter vil finde Sted, naar de nye Værerexaminer i nogen Tid have været afholdte. Departementet antager dog, at der efter det af Rektoren Anførte er Grund til at forhøje Lønnen for den nu med 1,200 Kr. lønnede Klasselærer til 1,400 Kroner. Derimod formenes 1,000 Kr. med almindeligt Lønstillæg at være en passende Løn for den af Forstanderskabet foreslaade nye Klasselærer, der væsentlig skal være Værer i Skrivning, og som, efter hvad der er det Sædvanlige, skulde blive at antage som Timelærer; af Hensyn til, at der til denne Post er lagt flere Timer ogsaa i andre Fag har man dog troet at kunne gå ind paa, at den overgaar til Klasselærerpost.

De øvrige af Forstanderskabet foreslaade Forhøiesser under 1ste Udgiftspost ere begrundede i Skolehøgningens Stigning. Den under Litr. e opførte Løn for Timelærerne er af Rektoren antaget at være den sædvanlige Betaling for 6 Ti-

mers ugentlig Undervisning. Pedellen har nu 2 a 3 Værleser mere at holde rene. Med Hensyn til det 3dje af de under Vitr. c opjorte Beløb bemærker Rektoren, at der til næste Aar vil tiltrænges nogle flere Undervisningsstimer end nu, hvorhos han antager, at Adjunkterne ikke kunne paalægges at løse mere end 24 Timer ugentlig.

Departementet tiltræder Forstanderstabets Forslag for Pedellens samt for Gymnastik- og Sanglærernes Bedkommende, idet man forøvrigt skal bemærke, at de 2 nævnte Limelæreres Løn blev bestemt til sit nuværende Beløb i 1875. Derimod kan man ikke slutte sig til Forslaget om Opførelse af 100 Kr. for en Sekretær eller af 400 Kr. til Extratimer. Der antages i Regelen ikke at burde opføres noget andet Beløb for at anvendes i ubestemte Tidsfælde end det under Ste Post til „Planlædede Udgifster“ beregnete, hvilket ogsaa nu er foreslaet forøget. Forsaavidt der er Spørgsmaal om at løse et ubetydeligt Antal Timer udenfor det af Rektoren angivne Maximum, ville selvfølgelig denne — som de øvrige Skolers — Lærere, derfor ikke kunne unddrage sig.

Angaaende de øvrige Udgiftsposter har Rektoren bemærket:

2den Post a. Paa Bibliotheket hviler der fra den forrige Rektors Tid en Gjæld af omtrænt 120 Spd., hvorhos der er flere uindbundne Værker. En ny Skole tiltrænger en hel Del Værker i Skolebibliotheket, og da denne Skole fra tidligere Tider Intet havde, medens Annuet har været lidet, er det rimeligt, at der er opstaaet en Underbalance. Hvis Skolen skal betale dette af sit Annuum, vil den i flere Aar Intet kunne anvende paa sit Bibliothek, ikke at tage om, at der er flere Subskriptionshager, som man ikke kan slippe fra. Til Gjældens Dækning og til Indbinding vil 800 Kr. være tilstrækkelig.

Sammme Post Vitr. b og c. Annuet er her foreslaet højere end ifjor, da de fysikalske og naturhistoriske Samlinger tiltrænger en Del Plancheværker, og Skolen mangler baade

nhære og især historiske Karter, hvorhos den paa Grund af det forsøgte Antal Klasser maa faa en Del Dubletter.

5te Post. Bevilgningen til Trykning m. V. viste sig iaar utilstrækkelig, idet Programmet alene kostede 240 Kr.

6te Post. Stigning i Udgifterne vil her følge af, at Skolens Bibliothek og Samlinger er bestemt at skulle holdes assurerede, hvorhos der tiltrænges flere Protokoller m. m.

Bevilgningen til den praktiske Realklasse behøver efter Rektorens Mening ikke at gjentages, da der flere Aar i Rad — uagtet Kundgjørelse — ikke har meldt sig en eneste Deltaager. Heri har Rektoren et tilstrækkeligt Bevis paa, at der ingen Drang er for Tiden til en saadan Klasse. Heller ikke antages Savnet af samme at blive hænderlig føleligt, naar man lægger saamegen Kraft som muligt paa Udviklingen af Middeleskolen, holder dens Klasser etaarige og slæffer den dygtige Lærere.

Sluttelig har Rektoren gjort opmærksom paa, at det Offentlige ikke ved denne Skole som ved de andre har bevilget en vis Procent af Skolepengene til Tripladse for Eleverne, hvorimod de Tripladse, der haves, betales af Rønnebergs Vegat.

Hvad den foreslaade extraordincære Bevilgning til Bibliotheket angaaer, finder Departementet, i Gifjendelsen af, at de senest oprettede Skoler, der fra uigt af skulle grundlægge sine Bogsamlinger, ere uheldigere stillede end de ældre Skoler, samt af Henshu til den i de senere Tider indtraadte Stigen i Værgers Pris og endelig paa Grund af Alejunds isolerede Beliggenhed, hvorved Lærerens Adgang til Paan fra større offentlige Bibliotheker vanskeliggjøres, at det Belob, hvorom her anholes, ikke bør afflaaes. De samme Grunde tale efter Departementets Formening ogsaa for at bevilge de opførte 400 Kr. til Samlingerne og andre Læremidler.

3die Udgifstepost (Stipendier m. V.), der i Forstanderskafts Forslag nu er forbigaet, er paa indeværende Aars Budget opført med 1,016 Kr., hvoraf 659 Kr. 40 Ore er Ren-

terne af de Vælehunds Skole ved dens Oprettelses skjænkede Rønnebergsske Legater, og Resten beregnet Moderation for Brødre. Af Skolepengene har der hidtil ikke været afdraget noget for Gratistipladse, da nævnte Renter af Skolens Slipendiesfond have udgjort en større Procent af Skolepengene end den, der almindelig bevilges til Fripladse. Men efter den nu stedsundne Stigning i Skolepengene finder Departementet Føie til at foreslaa til Fripladse bevilget omtrent 10 pCt. af Skolepengene, Renterne af de Rønnebergsske Legater dog herunder indbefattede. Det saar til Afslag for Brødre anflaade Beløb antages paa Grund af den anførte Stigning at matte beregnes forholdsvis høiere end før. Man anflaar hertil omtrent 560 Kr. Dette Beløb bliver derhos paa Indlægssiden at tillægge Skolepengene, da Forstanderskabet formentlig har opført disse med deres Netto-Beløb.

Til Lys og Brønde (4de Udgiftspost) er i Forstanderskabets Forslag opført 240 Spd., medens hidtil har været bevilget 140 Spd.; altsaa begjøres 400 Kr. mere end der for indeværende Budgetaar hertil er bevilget. Da det større Beløb efter Rektorens Overslag formenes at ville medgaa i dette Budgetaar, finder Departementet her at burde foreslaa 960 Kr.

Til Trykningsudgifter o. desl. er saar bevilget 120 Kr.; men der er medgaaet et større Beløb som følge af, at der med Departementets Samtykke fra denne Skole er blevet udgivet et meget udforsligere Program end almindeligt. Dette er saaledes en extraordincær Udgift, hvoriil der ved nærværende Opgjør egentlig ikke kan tages Hensyn. Man tror dog at burde foreslaa en Forhøjelse under 5te Udgiftspost og skal tillade sig at opføre 200 Kr., der er det samme Beløb, som de 10 Naboskoler har.

At 6te Udgiftspost for næste Åar opføres med det forelaaede høiere Beløb, har Departementet Intet at erindre imod, saameget mindre som der, som oven bemærket, kunne blive Spørgsmaal om Extrabetaling for Besørgelse af enkelte Timer.

Efter det af Rektoren bemærkede finder Departementet heller ikke denne gang at burde foreslaa noget Beløb opført til den praktiske Realklasse.

Angaaende de af Forstandersrådet beregnede Indtægter bemærkes, at dje Indtægtspost nu er opført med 2,120 Kr., men altid før har været opført med 3,256 Kr., hvorfom omrent 656 Kr. har været regnet som Renter af de Rønnebergste Legater, og det øvrige er Renterne af den Aalesunds Skole fra dens Oprættende tilhørende Kapital. Departementet antager, at 3,256 Kr. også for næste Budgetaar bør opføres under dje Indtægtspost. Derhos bliver som ovenfor anført det til den beregnede Moderation svarede Beløb (560 Kr.) at tillægge 1ste Indtægtspost, der saaledes opføres med 9,360 Kr.

I henhold til Foranførte foreslaaes Aalesunds Skoles Udgifter beregnede saaledes:

1. a. og b. Rektoren, 2 Overlærere, 3 Adjunkter og 4 Klasselærere (2 paa 1,400, 1 paa 1,200 og 1 paa 1,000 Kr.) til sammen	18,600 Kr.
c. Sang- og Gymnastiklærer .	576 Kr.
d. og e. Kasserer og Vedel tilf.	<u>680</u> <u>1,256</u> <u>"</u>
	Lønninger <u>19,856</u> Kr.
2. a. Bibliotheket	1,040 Kr.
hvorf 800 Kr. engang for alle.	
b. og c. Samlinger m. V. tilf.	<u>400</u> <u>"</u>
hvorf 160 Kr. engang for alle.	<u>1,440</u> <u>"</u>
3. Moderation for Brødre, Stipendier, Legater og Tripladse (heri medregnet 659 Kr. 40 Øre, der ydes af de Rønnebergste Legater)	1,500 <u>"</u>
4. Lys og Brænde	960 <u>"</u>
Trykningsudgifter o. desl.	200 <u>"</u>
5. Blandede Udgifter	250 <u>"</u>
	Til sammen <u>24,196</u> Kr.

Som Indtægt opføres:

1. Skolepenge	9,360 Kr.
2. Bidrag af Kommunen . . .	3,600 "
3. Renter af Grundfondet og Legaterne	3,256 "
4. Afgift af Forberedelsesklassen	60 "

Tilsammen 16,276 Kr.

Til Dækelse af Udgifterne udkræves saaledes et Tilskud af 7,920 Kr., hvilket Beløb man tillader sig at foreslaa opført som Statskassens Bidrag til Værsunds Skole i næste Budgetaar.

III.

Storthingsskomiteens Indstilling angaaende det samme Budget.

Værsunds Skole har for indeværende Termin Stats-tilskud af 1560 Spd., deri 200 Spd. til en praktisk Real-kasse. Departementet foreslaar nu opført 1980 Spd.

Af Skolens 3 Adjunkter er ved Besættelsen af de 12 nye Overlærerembeder 1 rykket op til Overlærer, saaat de faste Lærere fortiden ere foruden Rektor 2 Overlærere, 2 Adjunkter og 3 Klasselærere. Elevtalets Stige ved Begyndelsen af dette Skoleaar (fra 80 til 114 og senere til 130) har imidlertid gjort det nødvendigt at dele de toaarige Klasser, hvorför der med Departementets Samtykke er antaget to midlertidige Lærere med henholdsvis 1600 og 1200 Kroner. Rektoren antager, at den Tilvæxt, Skolen har faaet, også vil holde sig i Fremtiden og anser disse to nye Poster aldeles nødvendige for Skolen, den ene som Adjunktembede, den anden som Klasse-

lærer med 1200 Kr. og Departementet foreslaar i Tilslutning hertil, at der oprettes et nyt Adjunktembede ved Skolen, hvormod det formener, „at 1000 Kr. er passende Post for den foreslaade nye Klasselærer, der væsentlig skal være Lærer i Skrivning og som efter hvad der er det Sædvanlige skulde skulde blive at antage som Timelærer, men som, da der er tillagt Posten flere Timer ogsaa i andre Tag antages at kunne ansættes som Klasselærer.“ Derimod finder Departementet ikke Frie til at indgaa paa Rektors og Forstanderskabets Forflag, at 2 af de nuværende Klasselærerposter (1400 og 1200 Kroner) overgaar til Adjunktembeder. Rektoren har i den Anledning ansørt den Vanstelighed, der har vist sig ved at faa besat de ledige Klasselærerposter (sidste Gang maatte der antages en 21aarig Student til Lærer i Thysk og Engelsk i de øverste Middelskoleklasser) og at dygtige Klasselærere snarest muligt søge et Adjunktembede andensteds. Den ovennævnte Klasselærer (paa 1200 Kr.) har allerede op sagt sin Post fra 1ste August 1877 og der er siden Udsigt til i hans Sted at faa en habil Mand, uden man byder ham en Adjunktpost. Klasselæreren paa 1400 Kr., der er Realist, vil, forsvarer Rektor, let finde Ansættelse som Adjunkt eller ved en teknisk Skole og hans Post vil — hvis den ikke bliver Adjunktpost — næppe finde nogen Ansøger. Disse Lærerposter ere dog i og for sig og for Halejunds Behov som raskt opblomstrende Handels- og Søfartsby ester Rektorens Menning af saadan Betydning for Skolen, at det er en Nødvendighed, at de besættes med dygtige Lærere, hvis ikke Søgningen til Skolen etter stat tabe sig, medens dennes sandhulige Stigen vil formindste eller økonomisere de forøgede Udgifter.

Departementet ansører som Grund for sin Afvisning af dette Forflag, „at Skolen ikke bør udnyttes med flere Lærerembeder end der var paaregnet i den Plan for dens Organisation, i Hensholt hvortil Kommunens Forhold til Skolen blev ordnet i 1872“, og „at der tør forudsættes en større Tilgang

af Anhøjere til Lærerposter, naar de nye Lærerexaminer i nogen Tid have været opholdt;" — af Hensyn til det af Rektoren anførte, foreslaaes dog Lønnen for den ene Klasselærerpost paa 1200 Kr. forhøjet til 1400 Kr. Medens Komiteens Flertal i det Hele slutter sig til Departementets Forslag med Hensyn til Lærerkræfterne, deres Stilling og Afslounning, finder 4 Medlemmer, at Skolens Krav ikke derved sker Fyldest, ligesom de dersor anbragte Grunde formentlig ikke have Medhold i, hvad der andensteds og hidtil er skeet. Det lader sig saaledes neppe paavise, at der trods de stigende Behov er næglet Forflelse af Lærerembeder uddover, hvad der var paaregnet ved Bestemmelserne af Kommunens Tilskud, fordi dette engang er fastsat under andre Vilkaar for Skolen. Tilskudet har, saavidt vides, aldrig været opfattet som knyttet til en bestemt Lærerstat, men som den efters Forholdene passende Ydelse, der bør ajskræves Kommunen og ligesaalidt som der nogensinde har været eller antagelig vil blive Spørgsmaal om at ned sætte Tilskudet ved Lærerlønningernes Formindskelse, ligesaalidt bør den nødvendige Forsøgelse af disse sees i Forhold til, eller betinges af det engang stipulerede Kommunetilskud. Formentlig er dette Princip — og det med Rette — ovenfor fraveget allerede af Departementet. Skolen er Statskole og maa uanhængig af dette Tilskud udskyres, som Forholdene paaviseligt kræver det og andensteds anerkjendes at kræve det. Og i saa Henseende vil det sees, at der med ganske enkelte Undtagelser ikke findes saa uheldigt Forhold mellem Lærerembeder og det samlede Antal Lærerposter som ved Aalesunds Skole efter Departementets Forslag. Allerede dette betegner jo mindre gunstige Vilkaar for Skolens Virksomhed, idet en forholdsvis større Andel af Undervisningen maa anbetroes præsumtiv mindre kvalificerede Lærere. Men end tydeligere fremtræder dette, naar man tager for sig de forskellige Skoletrin og derefter bedømmer Skolens Behov for prøvede Lærere. Ved Aalesunds Skole f. Ex. vil Timetallet i Middelskolen og Vatingymnasiet være omtrent 260

(258—266) og deraf fra IV Middelskoleklassé, hvorfra Undervisningen dels omfatter flere Fag, dels antager en nogen forskellig Karakter, omrent 178; af disse vil Rektor, 2 Overlærere og 3 Adjunkter ikke uden Overbebyrdelse kunne overtage mere end omkring 140 og Resten maa altsaa tilligemed de 3 lavere Klasser bestrides af tilgaaende og lidet øvede Mænd, som derhos maa antages ved den første den bedste Lejlighed at ville føge sig en anden Virckreds. Grændsen for en rimelig Anvendelse af Klasselærere synes derfor her at være trukken videre end foreneligt med Stolens Tarv og da der efter Rektorens Oplysninger er Grund til at haabe, at Discipeltallets Stige ikke er forbogaaende og selve Stedet ikke kan formodes at have nogen særlig Tone til at tiltreffe og fastholde dygtige Kræster selv under mere gunstige Vilkaar, finder disse Medlemmer, at foruden den midlertidig antagne Lærer ogsaa den ene af de nuværende Klasselærerposter bør overgaa til Adjunktembede. Efter den Opsatning disse samme Medlemmer har om Betydningen af en dygtig Skrivelærer og de Vilkaar, der nu i Almueskolen bydes Mænd med de nødvendige Kvalifikationer som Lærere i Middelskolen, ause de det ogsaa utilraadeligt at ned sætte Lønnen for den nye Klasselærerpost under den midlertidige Aflønning og vil dersor foreslaa denne Post fremdeles sat til 1200 Kroner. Efter dette bliver at opøre 4 Adjunkter og 3 Klasselærere, 1 paa 1400 og 2 paa 1200 Kroner.

Med Departementet aubefaler man Rektors og Forstandersstabets Forslag, at Gymnastiklærerens, Sanglærerens og Pedellens Løn forsøges fra 60, 60 og 75 Spd. til 72, 72 og 100 Spd. paa Grund af det forøgede Arbeide ved Skolens Udvilje. De til Extratimer samt Sekreter foreslaade 100 Spd. og 25 Spd. antager man derimod med Departementet bør udgaa, idet i Tilfælde Extrabetaling for enkelte Timer faar udredes af „Blandede Udgifter,” der af dette Hensyn er sat noget høiere end for indeværende Termin. Til Bibliotheket andrages om en Extrabevilgning af 800 Kr. til Dækelse af

Gjæld og for at faa Bøgerne indbundne, hvortil vil medgaa ca. 600 Kroner. Da Skolen sun har haft sidet Annuum og Bibliotheket har maattet grundlægges fra nyt, synes det rimeligt at sætte den istand til nogenledes at tilfredsstille Dagens Behov; senere har Rektor oplyst, at Gjælden har vist sig noget større end han før Regulabets Aflslutning antog, saaat der til dens Aftaleing kreves omtrent 50 Spd. mere end han paaregnede, hvorfor han anholder om et saadant yderligere Tilsæg. Komiteen antager, at man af de anførte Grunde bør imødekomme dette Andragende og altsaa forhøje Beløbet 800 til 1000 Kr. Til Samlinger og Læremidler er Beløbet ogsaa lidt større end før, tildels paa Grund af det forøgede Antal Klasser, der ogsaa nødvendiggjør en Forøgelse til „Vys og Brønde“. Og endelig er der til Trykningssomkostninger anslaaet 200 for 120 Kroner. Til Tripladje har hidtil Rønnebergs Legats Renter 659 Kr. 40 Øre været tilstrækkelig, men paa Grund af Eleventallets Stigning opføres nu til Tripladje (de sædvanlige 10 pr.C., deri indbefattet de ovenansørte Legatrenter) og som Moderation for Brødre tilsammen 1500 Kr., der alter kommer til Indtægt under „Skolepenge“ og „Renter“. Til den praktiske Realklasse foreslaaes efter Rektors Meddelelse om, at dertil ingen Elev har meldt sig og da der antagelig ikke er Træng til en saadan Undervisning, ikke nogen Bevisning for næste Skoleaar. Skolepengene ere beregnede at ville stige fra 6000 Kr. til 8800 eller Moderation iberegnet 9360 Kr. Udgifterne og Indtægterne ville efter dette stille sig som af Departementet anført, Pag. 73, med Tilsæg af 200 Kr. til Bibliotheket, hvorefter Tilstudet bliver 8120 Kr. Efter Minoritetens Forslag bliver Beløbet af Lønninger under 1 a og b Rektor, 2 Overlærer, 4 Adjunkter og 3 Klasselærere (1 a 1400 og 2 a 1200 Kr.) 19000 Kr. — altsaa Tilstud 400 Kr. større.

Man indstiller som

Beslutning:

Til Næsunds Skole, Middelskole, Læringymnasium, bevilges for Budgetterminen 1877—78 8120 Kr., deri Løn til 3 Adjunkter og 4 Klasselærere (2 a 1400, 1 a 1200 og 1 a 1000 Kr.) til Sanglærer, Gymnastiklærer og Pedel henholdsvis 288, 288 og 400 Kroner, til Bibliotheket 1240 Kr., hvoraf 1000 Kr. som extraordinært Bidrag, og til Samslinger og Læremidler 400 Kr., hvoraf 160 Kr. engang for Alle.

Bed Storthingets Beslutning blev Majoritetens Forslag antaget mod 46 Stemmer, der stemte for Minoritetens Forslag.

Skjønt Skolen ikke opnæede at fåa 3 Adjunktposter, maa den dog være taknemmelig, fordi den har faaet alle de Poster, som den ønskede, og for det betydelige extraordinære Bidrag til Bibliotheket, som blev bevilget.

Udfaldet af Middelskoleexamen i 1876.

16

	Børne Stil.	Sydh. Stil.	Catinæ Stil.	Mathemat. Griffstil.	Religion.	Norsf.	Catinæ.	Skøff.	Gramf.	Spisstorie.	Geografi.	Naturfundstav.	Geometri og Regning.	Skrivning.	Teckning.	Tid.	Døpfersel.	Gum.	Postskrifter.
1. Latinlinjen.																			
1.	3	4	5	3	3	2	2	2+	3	3	3	2	1	3	(4)	2	1	$\frac{33}{14}$	2.36
2.asmus Ronneberg	4	2	3	2	2	3	1	2	2+	1	2	1	1	2	(2)	1	1	$\frac{23}{14}$	1.64
3. Alseid Sonne	2	2	4	1	1	1	1	2	2										
4. Privatist	4	6	6	6	6	3	2	2	2+										
2. Engelsklinen.																			
5. Carl Hoel	3	3	3	3	3	2	2	2	2+	3	3	2	2	3	2	2	2	$\frac{36}{14}$	2.57
6. Hans Sivertsen	3	3	2	4	2	2	2	2	1+	2	2	2	3	2	2	2	2	$\frac{32}{14}$	2.27
7. Privatist	3	4	4	5	3	2	2	2	2+	2	1+	1	*)	*)	2+	1			
8. Elise Olsvig	3	3	2+	4	2	1	2+	2+	2	1+	1	*)	*)						

) Git af Telegrafdirektøren Udsættelse med disse Fag.

Skolen indsendte til Departementet Prøver af de forskellige Charakterer i de skriftlige Fag, hvilke Departementet har ladet afgjørlse i „Specimina af Besvarelser af de sproglige Opgaver ved Middelslernes Afgangsexamen 1876.“ Disse Prøver afgøres her.

Opgave i Modersmalet.

Tæl i Korthed om en historisk Person, som især tilstaaer dig, og angiv, hvorfor han gør det.

Opgave i fyldsk Skil.

Napoleon Bonaparte var født den 15de August 1769 i Ajaccio paa Den Korsika. I Krigsskolen i Brienne var han blevet uddannet til Officer og havde allerede som Underfælleхre indlagt sig glimrende Fortjenester af Frankrig, hvorfor han hurtig blev befordret til en højere militær Birkesfreds. Naturen havde rigt udsynet ham med alle de Egenskaber, som i vildt bevegede Tider henribe Hære til Beundring. En gjenemtrængende Vandkraft og en Fernvisie var denne Mand egen. For ham gaves der ingen uovervindelig Modstand, ingen Fare; thi hvor Farene havde funnet fremme enhver Anden, selv den Modigste, der isede han den i Tillid til sit Geniesierskifte og uden Roslen imøde, og ved at foregaa sine Soldater med et saadant Exempel gjorde han endog den Ringeste blandt sine Skarer til Helt. Saaledes bragte han det til, at hans Ord, hans Blik, hans Navn fortryllede de Soldater, som han ansørte, og at de mente at kjæmpe for Fædreland og Frihed, naar de kjæmpede for hans Person. Uagtet han i Virkeligheden anvendte sin hjeldne Kraft og Udholdenhed i Ergjerrighedens og Herrestygens Tjeneste, vil man neppe finde mange Fælherrer, som mere villigen blev adlydte af sine Undergivne.

Opgave i latinisk Stil.

Considius holdtes indesluttet i Atriumetum og det saa ud til¹⁾, at han vilde forsvare Byen til det Yderste. Legaten L. Planus bad da Cæsar om, at han skulde give ham Tilladelse²⁾ til at underhandle med Considius; han haabede, sagde han, at denne endnu paa en eller anden Maade kunde bringes til Fornuft³⁾. Da denne Tilladelse var given, skriver han et Brev og overleverer det til en Fange for at bringes til Considius. Saasnart Fangen var kommen derhen og han, saaledes som det var ham besalet, vilde overlevere Brevet, spurgte Considius, fra hvem han bragte det. Da Fangen svarede, at det var ham givet af Overansøreren⁴⁾, forat han skulde levere det til Considius selv, svarede denne: „Overansørfest har fortiden⁵⁾ kun een Overansører, nemlig⁶⁾ Scipio.“ Derpaa lod han Fangen lige for sine Dine strax dræbe og gab Brevet forseglet, som⁷⁾ det var, til en paalidelig Mand, som skulde bringe det til Scipio.

---

¹⁾ videri. ²⁾ facultas. ³⁾ sanitas. ⁴⁾ imperator. ⁵⁾ oversæt: paa denne Tid. ⁶⁾ „nemlig“ oversættes ikke. ⁷⁾ ut.

Opgave i engelsk Stil.

Karl den 5tes Liv i Klosteret Guste.

Klokket i kom nogle af Keiserens Kammerjener for at hjelpe ham med Paaklædningen. Ved Middagstid hørte han Messen. Naar han var frisk nok, overvar han altid Gudstjenesten i egen Person, idet han indtog sin Plads i Koret. Til andre Tider sad han gjerne i sit Kammervindu, der, som vi have set, vendte mod Alteret, hvor man kunde høre hans Stemmes klare Toner, der blandede sig med Korsangernes nedenunder. Strax efter Messen spiste han Middag – et vigtigt Maaltid, som altid optog megen Tid for ham, saavel i Klosteret som ved Høfset. I Guste beholdt han endnu den af

Kongeværdigheden krævede uselskabelige Forrettighed at spise alene. Han fordrev imidlertid Tiden med at samtalé med en af Høfolkene, som var tilstede under Maaltidet. Efter Middagsmaden læste Munken for sin Herre Noget af Kirkesædrene; til andre Tider dreiede Samtalen sig om lettere og mere verdslige Gjenstande. Derpaa kom en fort Middagslur, efter hvilken Kejseren begav sig i Kirken, hvor han tre Gange om Ugen hørte paa en Prædiken af en af sine Kapellauer.

Opgave i Mathematik.

1ste Opgave. Konstruerer et ligebevet Triangel, hvis Omkreds er 15 cmtr. og Grundlinie 6 cmtr. Aflægger dernæst med en Linie parallel med Grundlinien et Triangel, hvis Fladeindhold er $\frac{5}{9}$ af det oprindelige Triangels.

2den Opgave. Omkredsen af et Kvadrat er 99.24 mtr. Hvor lang er Omkredsen af den Cirkel, hvis Fladeindhold er lig Kvadrats?

3de Opgave. Tre Personer, A, B og C, have sammenstudt en Sum Penge i en Handel, hvorved fortjenes 15 pCt. Ved Gevinstens Deling faar Enhver i Forhold til sit Indstud; A faar $\frac{1}{3}$ af Gevinsten, B faar $\frac{1}{5}$ og C faar Resten, som er Kr. 56. Hvad tilkommer A, og hvad tilkommer B og hvor stor var den sammenstudte Sum?

4de Opgave. En Person pligter at betale Kr. 8000 om 10 Aar. Han foretrækker imidlertid at betale kontant; hvormeget har han at betale, naar Renten regnes til $5\frac{1}{2}$ pCt. aarlig?

5te Opgave. At finde Værdierne af x og y i Vigningerne $\frac{2x + 5}{y} = \frac{5x - 6y + 8}{2}$ og $7x - 9y + 7 = 0$.

Udarbeidelse i Modersmaalet.

Mange Personer i Historien tiltaler mig, men ingen i den Grad som Napoleon den store. Denne Mand var født paa Den Korsika. Napoleons Fader var Sagfører og af adelig Byrd, hvorved der aabnedes ham Adgang til den militære Skole, der uddannede Mænd, der skulle indtræde i Statens Ejendomme for at forsvare sit Fædreland. Han greb med Fver sat paa Undervisningsgjenstandene ved Skolen og lagde sig især ester Matematik, hvori han ogsaa bragte det vidt. Da han var udtraadt af Skolen, fik han Ansettelse ved Hæren, hvor Opincærkommenden første Gang henvendtes paa ham ved Grobningen af Toulon. Man lærte nu at kjende denne dygtige Mand, og han steg fra Post til Post, indtil han blev Overst-kommanderende. Han modtog Hæren i en daarlig Stand, men den blev dog alligevel ved hans Urettelighed i at forbedre Hæren maaske den bedste og mest disciplinerede i hele Europa. Han var nu til stor Ryde for Staten. Han sendtes saaledes med en Flaade til Egypten for, som det sagdes, at holde Sie med Engleanderne. Egypten blev vel for en Del betvungen, men den franske Flaade blev tilintetgjort af Nelson ved Abukir, og Napoleon kom med Nød tilbage til Frankrike, hvor man med Glæde gjensaa ham. Han blev nu af Folket udnevnt til Consul for en vis Tid, senere til Consul for sin hele Levetid, og endelig udraabtes han til Keiser. Under sin Regjering som Consul og Keiser udvidede han sit Landets Grænser i en betydelig Grad. Flere europæiske Staater dannede Forbund mod Napoleon (de saakaldte Coalitioner), og Napoleon leverede dem flere Slag. De vigtigste Slag er: Ved Austerlitz, ved Jena, hvor han (Napoleon) tog et helt Troppekorps til Fange, ved Lodi og Arcole og ved Bagram, hvor han kjømpede imod den tydste Ansører Mielas, der visstelig vilde have seiret, hvis ikke Desaix var kommen Napoleon til Undsætning.

Napoleon var nu ogsaa begyndt at betragte Rusland med mistroisle Bliske, og han besluttede at sende en Hær over til Rusland. Men dette Tog havde imidlertid skadelige Folger for Napoleon, thi han blev af Russerne lokket ind i Landet, hvor hans Hær led meget paa Grund af de daarslige Veie, og de fornødne Ting kunde heller ikke tilføres Hæren. Han maatte dersor skudsomt trække sig ud af Landet, og paa Tilbagemarschen led Hæren endnu mere end forhen. Dette Tog var altsaa meget uheldigt for Napoleon og maa betragtes som et Vendepunkt i hans Liv. Napoleon maatte nu flynde sig til Paris, da det var opstaet det Nygå, at han skulde være død. Han sik ved trylkende Udskrivninger en Hær bragt paa Venene, men denne kunde ikke holde Stand mod de vel udrustede Hære, der kom mod ham, og han blev slagen ved Leipzig, hvorefter han maatte frasige sig Tronen og blev sat paa Den Giba. Herfra flyede han dog suart og drog tilbage til Frankrig, hvor han nu regjerede i 100 Dage. Han blev nu slagen ved Waterlo, og da han saa, at han ikke kunde holde sig længere, overgav han sig til Englænderne, og han blev paa et engelsk Skib ført over til St. Helena, hvor han døde.

Der er mange Grunde, hvorfor jeg føler mig tiltalt af denne Mand. Fornemlig er det hans Dygtighed, jeg beunderer. Han var unægtelig Verdens første Fæltherre. Og ikke Dualighed i at lægge Planer er tilstrækkelig for en Hærsører, men der udfordres ogsaa Snarraadighed og Hurtighed i at udføre lagte Planer. Det var især ved sin Snarraadighed, at Napoleon beseirede sine Fiender, thi Thyskernes General Nielas var overmaade flink i at lægge Planer, men Napoleon overvandt ham, fordi han ogsaa hurtig udførte sine Planer. Torsuden en dygtig General var Napoleon ogsaa personlig tapper. Han saaes stedse i Spidsen for sin Hær, idet han opflammede Soldaternes Mod, og han vez ikke tilbage for nogen Fare, saaat Soldaterne i Spøg sagde om ham, at han havde sluttet

Bagt med Lykkens Gudinde. Napoleon havde ogsaa et skarpt Blif, hvorved han funde knhite til sig dem, der besad Dygtighed, og han gjorde heller ikke nogen Forstjel paa Stand og Stilling. Han vilde altid, at Officererne skulde lide de samme Besværligheder som Soldaterne og foregik dem stedse med godt Exempel. Det fortælles, at han engang havde befalet, at hele Hæren skulde gaa til Gods. Ejeneren førte desvagtet en Øest til Napoleon, for at han skulle ride, men Napoleon tilbageviste vredt Ejenerens Tilbud. Et smukt Træk af Napoleons Karakter er følgende: Under Toget til Ægypten var nogle af hans Soldater blevne syge, andre saarede af Fienden. Da Hæren skulle bryde op, var der ingen Lejlighed til at bringe de syge og saarede med; han led da Kanonerne spænde fra Bognene, hvorpaa de syge og saarede nu blev lagt. Et fremtrædende, smukt Træk hos Napoleon er hans Ærlighed, hvorpaa vi har et træffende Exempel i „Frugtkonen i Brienne“ (en Fortælling). Han døde som tidligere fortalt paa St. Helena, hvor han med Taaalmodighed i Videlser og Værdighed henlevede sine sidste Dage. Paa Grund af disse Ting tillader Napoleon mig mest.

2.

Historien lører mig at fånde mange udmaerkede Mænd, men den, der især tiltrækker mig, er Napoleon den 1ste Bonaparte.

Han var født paa Corsica og var ikke af adelig Byrd, men Son af en Sagører; saameget mærkeligere var det derfor, at han kunde svinge sig op til den Mand i Frankrig, han blev. Hans Lyst var at blive Militær, og dersor reiste han til Frankrig, hvor han fra Soldat hurtig steg fra den ene Værdighed til den anden, eftersom han var en Mand med store Talenter. Man blev nu snart opmærksom derpaa; thi han var tapper, udholdende og klog somaa. Hans Broder, som ogsaa havde svunget sig op til en stor Mand, hjalp ham,

saa at han inden fort Tid blev Anører over Hæren. Han leverede flere Slag, i hvilke han udmærkede sig saa, at hele Verden undrede sig over hans store Egenskaber.

Han blev snart Førsteconsul, og som saadan udmærkede han sig ogsaa ved Fredens Syuler. Men det var ikke nok hermed. Snart blev han udraabt til Keiser af Frankrig, og Keisermagten skulle være arvelig i hans Familie. Han kronedes til Keiser og udførte som saadan mange hæderlige Bedrifter. Han leverede ogsaa som Keiser mange Slag, i hvilke han altid seirede, saa man ansaa ham næsten for uovervindelig. Han udvidede saaledes Frankriges Grænser meget. Han stod nu paa sin Lykkes høieste Spidse og havde skaffet sig selv og sin Familie stor Anseelse og rige Besiddelser. Men han synles endnu ikke at have nok. Han vilde underkue alle Magter paa Fjæstlandet, og nu stod kun Rusland tilbage. At undervinge dette Rige var altsaa hans Maal. Da var det, at han foretog det ulykkelige Tog til Rusland, hvis Mage i Elegdighed og Lidesser Historien neppe kan vise. Dette Tog beviskede sikkert nok ogsaa hans Fald; thi af den store og duelige Krigerstare, som han forte med sig til Rusland, havde han kun en siden Revning tilbage. Napoleon havde mange Fjender. Disse benyttede da Anledningen til at angribe ham, og endsljægt han vandt flere Slag, biffede han til sidst under for Overmagten. Han endte sit Liv paa St. Helena.

Uagtet han ved dette Tog bragte sig stor Ulykke, maa han dog mindes som en af de højperligste Feltherrej Historien kan opvise. Mange Mænd blev uddannede af ham i Krigskunsten; ogsaa paa Statsstyrelsen forstod han sig og indsørte mange findrige Forandringer i Staten.

Olaf Trøgvesøn var Esterkommer af Harald Haarsager; i sin Barndom maatte han flygte fra Sted til Sted, da Gunhild Kongsmoder og hendes Sønner forsøgte ham paa det skarpeste. Han blev født paa en Holme i Ranssjorden, men derfra maatte han flygte til Sverrigé, og da hans Møder derfra vilde føre ham til Gardarrige til sin der boende Møder, blev de angrebne af Sørsvere, de bleve bragte fra hinanden og de saaes aldrig mer. Olaf blev nu i et Par Aar bryttet fra den ene Bonde til den anden, men blev funden tilfældigvis af sin Onkel og ført til Novgorod; der levede han, indtil han begyndte paa sine Vikingetog; paa disse for han vide om, men han reiste da tilslut hjem, og han var heldig nok til at fordrive Haakon Jarl, og i 995 sadte han sig selv paa Trounen. Hans Regjering var fort; thi da han reiste ned til Pommern for at se til sin Kones Arv, blev han ved Svolder overfaldt af den svenske og den danske Konge samtid af Erik Jarl; disse var alle tre hans bitre Uvenner, og, da der kun var et Par Mand tilbage paa hans Skib, Dræben den lange, styrtede han sig i Havet og druknede. Jeg liker ham, fordi han var en god Konge og prøvede at indføre Kristendommen, dog var hans Regjering for fort til, at det nyttede, og fordi han var Nordens største Førermand paa den Øst; thi han funde gaa udenbords paa Aarerne, naar hans Folk roede, han funde faste med tre Knive paa en Gang, og han svømmede meget godt. Olaf var endnu en ung Mand, da han faldt Aar 1000, men han var dog allerede en berømt og anset Konge.

4.

Vydske Skil.

Napoleon Bonaparte war den fümszehnten August 1769 zu Ajaccio auf dem Insel Korfu geboren. In der Kriegsschule zu Brienne war er zu Officier ausgebildet worden und

hatte sich schon als Unterfeldherr glänzende Verdienste von Frankreich eingelegt, weshwegen er schnell in einen höheren militairen Wirkungskreis befördert wurde. Die Natur hatte ihn reich mit allen Eigenschaften, die in wild bewegten Zeiten Heere zur Bewunderung hinreissen, ausgesteuert. Eine durchdringende Geisteskraft und ein eiserner Wille waren diesem Manne eigenhümlich. Ihm gab es keinen unüberwindlichen Widerstand, keine Gefahr; denn wo die Gefahr jeden Andern, selbst den Mutigsten hätte erschrecken können, da eilte er ihr auf sein Genie sich verlassend, des Sieges sicher und ohne Bögeru entgegen, und seinen Soldaten mit einem solchen Beispiel vorgehend machte er selbst aus dem Geringsten ihrer einen Helden. Dergestalt brachte er es dahin dasz sein Wort, sein Blick, sein Name die Soldaten, die er anführte, verzauerte, und dasz sie für Vaterland und Freiheit zu kämpfen glaubten wen sie für seine Person kämpften. Ob er gleich seine seltene Kraft und Ausdauer in der That im Dienste des Ehrgeizes und dem der Herrschsucht anwendete, wird man kaum viele Feldherren finden, die williger von seinen Untergebenen gehorcht wurden.

2.

Napoleon Bonaparte war den funfzehnten August 1769 zu Ajaccio auf der Insel Korsika geboren. In der Kriegsschule zu Brienne war er zum Officier ausgebildet worden und hatte sich schon als General glänzende Verdienste um Frankreich eingelegt, warum er geschwind zu einem höheren militärischem Wirkungskreis befördert wurde. Die Natur hatte ihn mit allen den Eigenschaften ausgesteuert, die in wild bewegten Zeiten Heere zu Bewunderung hinreissen. Eine durchdringende Geisteskraft und ein eiserner Wille waren dieser Mann eigen. Es gab für ihn keinen unüberwindlichen Gegner, keine Gefahr; denn wo die Gefahr jede anderen schrecken können hatte, selbst

den Mutigsten, da eilte er ihr in Vertrauen zu seinem Genie des Sieges sicher und ohne Zaudern entgegen, und durch seine Soldaten mit einem solchen Beispiele vorzugehen machte er sogar den Geringsten zum Helden. So brachte er es so weit, dass sein Blick, sein Name bezauberten die Soldaten, welche er anführte, und dass sie meinten fürs Vaterland und Freiheit zu kämpfen, wenn sie für seine Person kämpften. Obgleich er in der That seine seltene Kraft und Ausdauer im Dienste des Ehrgeiz und Herrschaft anwandte, wird man kaum viele Feldherren finden, die bereiter von seinen Untergebenen gehorcht wurden.

3

Napoleon Bonaparte war den 15ten August 1769 zu Ajaccio in der Insel Korsika geboren. In der Kriegsschule zu Brienne war er zum Officier ausgebildet worden und hatte sich schon als Unterfeldherr glänzenden Verdienste um Frankreich eingelegt, warum er hurtig zu einem höheren militärischen Wirkungskreise befördert ward. Die Natur hatte ihm reich mit allen den Eigenschaften, die in weit bewegten Zeiten Herren zu Bewunderung hinreissen, ausgesteuert. Eine durchdringende Geisteskraft war diesem Manne eigen. Für ihn gab es keinen unüberwindlichen Widerstand, keine Gefahr; denn wo die Gefahr hatte jeden anderen erschrecken können, da eilte er ihr in Vertrauen zu seinem Genie siegfischer und ohne Verweilen entgegen, und bei seinen Soldaten mit solchem Beispiele zu vorgehen machte er sogar den Geringsten unter seinen Scharen zum Helden. So brachte er es zu, dass sein Wort, sein Blick, sein Name bezauberten die Soldaten, die er anführte, und dass sie dachten zu kämpfen für Vaterland und Freiheit, wenn sie kämpfte für seine Person. Obgleich er in der Wirklichkeit sein seltene Kraft und Ausdauer in dem Dienste des Ehrgeizes unter Herrschaft anwendete, will man kaum viele Feldherren finden, die von seinen Untergebenen mehr willig gehorchen würden.

4.

Latinisk Stil.

Considius Andrumeti inclusus tenebatur et visum est eum urbem in supremum defensurum esse. Tum Lucius Plancus legatus a Caesare petiti, ut sibi facultatem cum Considio agendi daret; dixit, se sperare hunc etiamtum aliquo modo ad sanitatem adductum iri. Hac facultate data literas scribit, quas captivo Considio ferendas tradit. Ut captivus eo venit et, sicut sibi imperatum erat, literas tradere voluit, Considius eum interrogavit, de quo eas ferret. Captivo respondendo, eas sibi ab imperatore datas esse, ut ipsi Considio daret, hic: „Populus Romanus“ inquit „non nisi unum imperatorem habet, Scipionem. Tum statim ante oculos captivum interficere jussit et literas signatas ut erant homini fideli, qui Scipioni eas ferret, dedit.

3.

Considius inclusus Adrumeto tenebatur et videbatur, se oppidum ad extremum defendere velle. Lucius Plancus legatus a Caesare tum petivit, ut sibi facultatem ad agendum cum Considio daret; se sperare, inquit, se aliquo modo illum ad sanitatem reducturum esse. Facultate data epistolam scribit et eam captivo tradit, ut ad Considium ferretur. Ut captivus eo venit et, ut sibi imperatum erat, epistolam tradere voluit. Considius rogavit, a quo eam ferret, Cum captivus responderet, eam sibi ab imperatore datam esse, ut eam Considio ipsi daret, ille respondit: „Populum Romanum eo tempore solum unum imperatorem, Scipionem, habere.“ Deinde captivum se aspectante statim interfici jussit epistolamque signatam, ut erat, viro fideli dedit, qui eam ad Scipionem ferret.

4.

Considius Adrumenti inclusus tenebatur et videbatur ad extremum urbem defendere voluisse. Tum legatus L. Plancus Caesarem petivit, ut ei cum Considio internuntiandi facultatem daret; dixit, spem habere, ad sanitatem etiamnunc aliquo modo perductum posse. Ea facultate data, epistola scribit et captivo eam tradit ut ad Considium redigatur. Ut primum capitivus eo ventus erat, et epistolam, ita ei imperatum est, tradere volebat, Considius quaesivit, a quo eam portabat. Quum capitivus respondebit, eam sibi datam esse ab imperatore, ut ipsi Considio eam redderet, is respondit: „populum Romanum eo tempore nisi quod unum imperatorem, Scipionem, habere. Deinde capitivum aequa ante oculos suos statim interficere jubebat et epistolam obsignatam, ut fuerat, certo viro dedit, qui eam Scipioni duceret.

5.

Engelsk Stil.

The life of Charles the fifth in the cloister of Yuste.

At ten o'clock some of the emperor's valets came to help him in his dressing. At noon-tide he heard mass. When he was well enough, he always was present at the devine service in person, taking in his place into the choir. At other times he sat in his chamber-window, which, as we have seen, turned towards the alter, where people could hear the clear tones of his voice, which mingled with those of the choristers below. The moment after the mass he dined — an important meal, which always took a long time to him, as well in the cloister as at the court. In Yuste he still kept that of the royal dignity demanded unsociable privilege eating alone. He, however, whiled the time away, speaking with one of the courtiers, who was present during the meal. After dinner the monk read to

his lord somewhat by the fathers of the church; at other times the conversation turned upon lighter and more temporal objects. Then came a short after-dinner nap, after which the emperor set out for church, where he twice a week, listened to a sermon of one of his preachers.

2.

The life of Charles the fifth in the monastary Yuste.

At ten o'clock some of the emperor's valets came to help him with the dressing. At noon he heard mass. When he was well enough, he always was present at the devine service in person, taking up his place in the chancel. At other times he would sit at the casement of his chamber, which, as we have seen, faced the altar, where they could hear those of the choristers beneath. Immediately after the mass he dined — an important meal, which always took up much time for him, as well in the monastary as at the court. In Yuste he yet kept the of the royalty claimed unsociable prerogative to eat alone. He however beguiled the time by to converse with one of the courtiers, who were present during the meal. After noontide the friar read to his lord conversation turned upon slighter and worldier objects. After this came a short nap after dinner, after which the emperor set out to church, where he twice a week listened to a sermon of one of his curates.

3.

The life of Charles the fifth in the cloister of Yuste.

At teen o'clock went some of the valets the emperor's in ordre to help him with the dressing. At noon-time he heard the mass. When he fresh enough was, he

always attended the divine service in person, while he always took up his place in the choir. At other times he willingly sat at his chamber window, which, as we have heard, was placed against the altar, where they could hear the clear tones of his voice, which blended theirselves in the choristers' underneath. Just after the mass he dined — an important meal, which always took up much of the time for him, as well in the cloister, as at the court. In Yuste he yet kept the of the royal dignity demanded unsociable prior right to eat alone. He spent meanwhile the time in talking with one of the courtiers, who was present during the meal. After the dinner read the monk for his master anything of the fathers of the church; at other times the conversation turned upon lighter and more temporal subjects. Thereon went a short afternoon-nap, after which the emperor repaired into the church, where he three times in the week heard on a sermon of one of his curates.

4.

Nektor ledsgæde de til Departementet indsendte Besvarelser med følgende Udtalelser:

Fra Næsunds offentlige Skole:

Da det er første Gang, Departementet har oversendt Skolerne Fællesopgaver, tror jeg, Departementet Intet har imod, at jeg ledsgager Indberetningen med en fort Bedømmelse af disse Opgaver, saaledes som de har forekommet os at være. Thi da Skolernes Indretning er høist forskjellig, kan de Opgaver, som med Lethed løses af enkelte Skoler, være altfor vanskelige for en anden. Jeg tror, det er af Viglighed for Fremtiden at komme paa det Nene hermed, saaledes at der kan komme til at følges en vis Middelvei.

1. Den norske Opgave forekom mig at være sørdeles hensigtsmæssig og vel afsætset efter de Forderinger, man har Lov at gjøre til Afgangselskaber.
2. Den lydste Stil var noget vanskelig ialtfald for vore Elever. Hvis man går ud fra, at Lydskøn skal afsluttes ved Middelfolexamen, bør man visinok ikke give en lettere Stil, og som Prøve paa, hvorvidt det har lykkes Eleverne at tilegne sig et nogenlunde ordentligt Grundlag i dette Sprog, var den ganske fortæffeligt valgt; men det har hidtil ikke lykkes os at naa saa langt, da de 2aa-
rige latrine Klasser har sinket Fremgangen betydeligt; dersor er Udsatdet af Examen ikke saa godt, som det burde være. Men da vi til næste Åar kommer til at saa et-
aarige Klasser, vil dette hæve Skolens Standpunkt, saa-
ledes at vi maa ikke faa Malet. Paa Grund heraf
vil jeg ikke udtale nogen bestemt Dom om, hvorvidt
Stilen er for vanskelig eller ikke.
3. Den latiniske Stil var altsor vanskelig for vore Elever,
hvilket ogsaa Karaktererne tilsinde viser. Den forekom
mig sørdeles heldig som Examen artiums Stil i ældre
Tider, da man ingen Hjælpemidler hadde under Udarbei-
delsen. Men selv om man har Lov til at bruge Lexikon
og Grammatik, maa man ikke glemmme, at Eleverne kun
har læst Latin i 3 Åar med 7 Timer ugentlig. Exa-
mensbesvarelsen bliver kun mulig ved en forceret Brug
af Lexikon og Grammatik, der ikke svarer til Elevens
virkelige Standpunkt. Om man end kan ønske, at Ele-
verne ved Afgangsexamen kan have naaet et saadant Maal
af Kunskaber, at de med Lethed kan besvare denne Op-
gave, saa antager jeg dog, at dette kun er muligt ved en
forceret Stilskrivning, der optager altsor meget af Elevens
Tid, saaledes at han enten bliver overanstrengt eller maa
forsomme andre Fag. Den ligger langt over, hvad Loven
fordrer som Prøve i Stil.

3. Den engelske Stil var passende. Den led kun af en Fikuriefejl i 5te Linie: „der, som vi have seet“ osv., hvilket refererer sig til Noget, som Eleven „ikke har seet“.
4. De mathematiske Opgaver var ikke for vanskelige for vor Skole, men de vare for lange og for mange. Det blev ikke muligt for Eleverne at klare dem i den fastsatte Tid, og da jeg efter 4 Timers Forløb forlangte Arbeiderne, var 3 af Eleverne ikke begyndte at renskrive dem. Jeg havde derfor kun Valget mellem enten at lade dem gaa rejekt eller tilstaa dem $\frac{1}{4}$ Time til for at indføre dem. Jeg valgte da det Sidste. En af Dømmerne havde regnet den sidste Opgave, men kom til et galt Resultat og fuld ikke Tid til at regne om igjen, hvorfor han maaatte opgive at indføre den. Havde den sidste Opgave enten ikke været givet eller i en letttere Form, vilde jeg intet haft at indvende mod de mathematiske Opgaver. At indsætte en Ubekjendt i den andens Sted — eller kvadratiske Vigninger med 2 Ubekjendte — er noget, som man i Regelen ikke hør paaregne som gjennemgaaet i Middelskolen.

B. Boiss,
Rektor.

Skoleesterretninger

af

Rektor V. Goss.

Skolens økonomiske Førsæftning.

Skolens Regnskab for det forløbne Åar stiller sig saaledes:

Indtægter:

1. Beholdning:		
a. Resancer	Kr. 91.50	
b. i Sparebanken Kapital	4800.00	
c. i Do. Renter	192.00	
d. i Kassen	<u>860.93</u>	Kr. 5944.43.
2. Skole- og Indskrivningspenge	. . . . .	8289.50.
3. Afgift af Forberedelsesklassen	. . . . .	60.00.
4. Af Kommunen:		
a. Bidrag	Kr. 3600.00	
b. Efterskudsrenter af		
Kr. 1200 og 2400 . . .	31.33	
c. Afdrag	<u>2400.00</u>	6031.33.
5. Af Statskassen (aarligt Bidrag med Alders- og Lønningstilslæg)		9634.00.
6. Renter: a. af Skolens Kapital i Spareban-		
ken for 1876 .	Kr. 237.60	
b. af Skolens Grundfond	<u>2300.00</u>	2537.60.
		<u>Kr. 32496.86.</u>

Udgifter:

1.	Lønninger	Kr. 21640.93.
2.	Vys og Brænde	545.37.
3.	a. Bibliotheket . . . Kr. 264.28	
	b. fysikafesse og naturhisto- riske Samlinger . . .	140.47
	c. andre Værermidler . .	<u>27.10</u>
		431.85.
4.	Trykning, Avertissementer etc. . . .	560.03.
5.	Blandede og tilfældige Udgifter . .	246.76.
6.	Beholdning:	
	a. Restancer . . . Kr. 122.50	
	b. i Sparebanken . . . 7200.00	
	c. i Kassen	<u>1749.42</u>
		9071.92.
		<u>Kr. 32496.86.</u>

Legaterne: Af Renterne af Nonnebergs Legat er Kr. 648.00 anvendte til dels hele, dels halve Tripladse til 9 Elever.

Skolebygningen: For flere Aar tilbage har Kommunalbestyrelsen bevilget Kr. 160 aarlig til Oppudsning af Skoleværelser, hvoraf et hvert Aar er blevet istandsat. Æfter blev det sidste Skoleværelse færdigt, saaledes at nu alle Skoleværelser er istandsatte. Forberedelsesklassen, der nu er optaget i Skolen, har faaet Lokale i Skolens nederste Etage. Paa Grund af Elevantalsets Stigning har Kommunen bevilget til nyt Inventarium Kr. 530.00.

Bibliothekets Tilvæxt har i det foregaaende Aar været meget lidet, da der fra tidligere Tider hvilede en ikke ubetydelig Gjeld paa det, og denne først maa søges aabtalt. I Arets Løb vil der blive trykt Katalog over de siden den sidst udarbejdede tilkomne Bøger. Angaaende Storthingets Bevilgning for næste Aar, se Side 17.

Skolens Samlinger og Værermidler har iaaer faaet

en ubetydelig Tilvæxt, bestaaende af et Herbarium og nogle naturhistoriske Sager, der er skjænkede som Gaver fra Omegnens Bønder.

Indre Organisation.

Lærerpersonale:

I den i Skoleprogrammet for 1876 opførte Fortegnelse over Skolens Værere er der indtraadt den Ændring, at Adjunkt Nils Thomas Bredal Wallem under 1ste Aug. 1876 udnævnt blev til Adjunkt ved Christiania Kathedralskole. Dr. Wallem har været Lærer ved Aalesunds Skole fra dens Oprettelse i 1864 og har i disse 12 Åar ved sin Samvittighedsstyrke, Ømhygghed, Interesse for sine Fag og sin Humanitet ligeover Eleverne erhvervet sig disse Taktnemmelighed og et godt Navn som Lærer. I hans Sted blev ansat:

Adjunkt Emanuel Meyer Mohn, født i Bergen 15de Februar 1842 af Forældrene Kjøbmand Albert Mohn og Eda f. Neumann. Privat dimitteret fra Bergens Røtterdræftscole, tog han i 1864 Examen artium med Laudabilis, i 1865 Ex. philosophicum med Laud. p. cet. og i December 1869 philologisk Embedsexamen med Laudabilis. Efterat han i 1870—71 havde foretaget en Søreise til Østindien og i de følgende År havde givet Privatundervisning til Studerende i Bergen, til dels også varieret ved Kathedralskolen og Tøns Skole, blev han i 1874 ansat som Klasselærer ved Stavangers offentlige Almeneskole, i 1875 som Lærer ved Gjertssens Skole i Kristiania, og blev den 15de Oktibr. 1876 udnævnt til Adjunkt ved Aalesunds offentlige Almeneskole.

Paa Grund af 2den og 5te Klassess Taktrighed blev disse dele, saaledes at Skolen nu har 6 etaarige Middelskoleklasser; men dette nødvendiggjorde Anhæftelsen af 2 midlertidige Værere, indtil Posterne kunde bevilges af Storthinget. Af disse blev

den ene — fornemmelig i Latin — besat med Stud. philol. A. Fjertoft, den anden med Seminarist N. Blichfeldt.

Anton Peter Fjertoft, Søn af Lensmand Amund D. Fjertoft og Anne Olsdtr. er født den 13de August 1853 paa Gaarden Hartbauvig i Harhams Præstegård. Efter først at have læst privat 2½ Aar hos Præsten i sin Hjembygd gik han ind i Aalesunds Latinsskoles øverste Klasse, hvorfra han dimitteredes til Universitetet i 1873 og tog Examens artium med Karakteren Laudabilis og Aaret efter Examens philosophicum med samme Karakter. Siden har han ved Kristiania Universitet studeret i 2 Aar klassisk Philologi efter den nyere Ordning, indtil han i August 1876 blev ansat herved Skolen.

Nikolai Mathias Blichfeldt, født i Ulfslevvig i Søndre Søndmøre den 7de November 1845 af Forældrene Snedkermester Otto Blichfeldt og Hustru Anne Sofie født Rose. I August 1863 blev han Elev ved Stordøens Seminarium og dimitteredes deraf i Juli 1865 med Hovedkarakteren: Meget duelig. Samme Aar i Oktober blev han konstitueret og senere fast ansat som Lærer ved Aalesunds Almueskole, hvor han forblev, indtil han i Juli 1876 ansattes som Klasselærer her ved Skolen. Gift med Karoline Bernhardine født Klingen. (Fra 1ste August 1877 fast ansat ved Skolen.)

Fra Hr. Wallems Fratrædelse indtil Hr. Mohns Tiltrædelse (15de September til 15de November) jordeltes Timerne mellem Rektor, Overlærer Bugge, Student Fjertoft, Klasselærer Ingelbrigtsen; derhos overtog Student Joachim Rønneberg med sædvanlig Beredvillighed Transf i de øverste Middelskoleklasser.

I Skoleaaret er der, med Undtagelse af, at Student Fjertoft måtte være fraværende i Januar og endel af Februar Maaned paa Grund af Skalagensfeber, ingen Forsynerske indtraadt i Undervisningen. I Hr. Fjertofts Forvald overtores hans Timer af Rektor og Overlærer Bugge samt Student Rønneberg. Blandt Eleverne har der ikke hersket me-

gen Shygelighed; Kun et Par har været borte i længere Tid paa Grund af Nervesæber. Under 1ste Juli 1876 er Adjunkt Schulz naadigst udnevnt til Overlærer ved Skolen.

Clevernes Antal har udgjort i

	1ste Kvartal.	2det Kvartal.	3die Kvartal.	4de Kvartal.
3 Gymnasialklassie	4	4	4	4
2 —	2	2	2	2
1 —	3	3	3	3
6 Middelklassie	Latini. 9 Engelsk. 10	8 10	8 11	8 5
5 —	Latini. 7 Engelsk. 9	7 9	8 9	8 9
4 —	Latini. 8 Engelsk. 8	8 7	8 7	8 8
3 —	17	17	17	17
2 —	21	22	23	23
1 —	26	27	28	28
Sum	124	124	128	123
2 Forberedelsesklassie	21	22	23	24
1 Forberedelsesklassie	9	13	18	18
Sum	30	35	41	32
Antal ialt . . .	154	159	169	165

Fagfordeling mellem Lærerne:

1. Rektor Vojs:

Latin	3 Gymn. . .	7 Timer,
	3 & 2 . . .	2
	6 M. . .	2
Græsk	1 G. . . .	7
Tysk	3 M. . . .	3
	2 G. . . .	1 22 Timer.

2. Overlærer Bugge:

Græsk	3 & 2 Gymn.	7 Timer.
---------------	-------------	----------

		Transport 4 Timer.
Norſt . . .	3 & 2 Gymn.	4
1 . . .	4	4
6 Ml. . .	3	3
5	3	3
4	<u>1</u>	22 Timer.

3. Overlærer Schultz:

Mathem. . . .	2 & 1 Gymn.	3 Timer.
Engelsk . . .	4 Mid. . .	6
Naturhistorie .	4	2
	3	2
	2	2
Mathematik .	4	3
Mathem. & Regn.	3	5
Tegning . . .	3	<u>2</u> 25 Timer.

4. Adjunkt Dahl:

Religion . . .	3 Gymn. . .	1 Time.
	2 & 1 . . .	1
	6 Ml. . .	2
	5	2
	4	2
	3	3
Thyss . . .	3	5
Norſt . . .	3	5
Geografi . . .	4	2
	3	<u>2</u> 25 Timer.

5. Adjunkt Mohn:

Frauſt	3 & 2 Gymn.	2 Timer.
	1 Gymn. . .	2
	6 Mid. . .	2
	5	3
Lateris		<u>9</u> Timer.

Transport 9 Timer.

Historie . . .	3	Gymn. . .	3
2 & 1 . . .	2		
6 Mid. . .	3		
5	2		
4	3		
Geografi . . .	6	. . . .	1
5	<u>1</u>		

24 Timer.

6. Klasselærer Olsen;

Mørkf . . .	2	Mid. . .	5
	1	. . . .	6
Tydf . . .	2	. . . .	5
	1	. . . .	5
Historie . . .	2	. . . .	3
	1	. . . .	<u>3</u>

27 Timer.

7. Klasselærer Sønderup:

Mathematik . . .	3	Gymn. . .	4 Timer.
	6	Mid. . .	6
	5	. . . .	6
	4	. . . .	3
Fysik . . .	6	. . . .	2
	5	. . . .	2
Naturhistorie . . .	6	. . . .	1
Tegning . . .	6	. . . .	1
	5	. . . .	1
	4	. . . .	<u>1</u>

27 Timer.

8. Klasselærer Ingebrigtsen:

Latin . . .	4	Mid. . .	7 Timer.
Engelsk . . .	6	. . . .	3
	6 & 5 . . .	2	
	5	4	
Tydf . . .	5	. . . .	3

Vateris 19 Timer.

Transport 19 Timer.

Øyføft . . .	4	Mid. . . .	3
Religion . . .	2	. . . .	3
	1	. . . .	<u>3</u> 28 Timer.

9. Konstitueret Klasselærer Fjertoft:

Latin . . . 2 & 1 Gymn. 8 Timer.

1 3

6 & 5 . . 1

6 4

5 6

Historie . . . 3 Mid. . . 3

Norsk . . . 4 . . . 3 28 Timer.

10. Konstitueret Klasselærer Blichfeldt:

Regning . . . 2 Mid. . . 4 Timer.

1 4

Geografi . . . 2 3

4 3

Skrivning . . . 6 1

5 1

4 1

3 3

2 3

1 4

Tegning . . . 2 . . . . 2 29 Timer.

Antallet af Timer i de forskellige Fag har i Skoleaaret 1876—1877 udgjort i:

	3 G.	2 G.	1 G.	6 M.	5 M.	4 M.	3 M.	2 M.	1 M.	2 F.	1 F.
Religion	1	1		2	2	2	3	3	3	2	19
Norsk	4	4	3	3	4	5	5	(16) 11*)	6	6	51(46)
Latin	7	2	8	3	5	2	5	7			39
Engelsk	(2)	(2)		3	2	4	6				15
Dydsk	1		3	3	3	5	5	(5)			20(25)
Græsk	7	7									14
Franst	2		2	3							9
Mathematik og											4
Regning	4	3		6	6	6	5	4	4	3	47
Naturfag				3	2	2	2	2			11
Historie	3	2		3	2	3	3	3	3	2	24
Geografi				1	2	2	2	3	3	2	14
Skrivning				G. 1	1	1	3	3	4	3	6 22
Tegning				G. 1	G. 1	G. 1	2	2			7
	30	30	30	30	30	30	30	30	28	18	18

*) I første Halvaar 11 Timer Norsk, i andet 6 Timer Norsk, 5 Timer Dydsk. (Sang og Gymnastik hver Dag vedvis ½ Time fra 11—12.) I September havde Skolen 1 Uges Exercitie; i Mai de ældre Elever Skiveskydning.

Førrets **Øb** er i de forskjellige Fag gjennemgaaet:

F Nørst. (1ste Middelkasse.) Læsning med Øvelse i at gjengive. Vers og prosaiske Smaastykker lært og fremragte (Eriksens og Paulsens Lærebog, 2den Del). Grammatik (mundtlig): Hovedtaledelene, den enkelte Sætning. **F andet** Halvaar Sætningsdelene og Formlære, svarende til hvad der i Thid er gjennemgaaet. Skriftlige Øvelser: Gjengivelse af lette Smaastykker, fortalte eller lært udenad, Diktat, Afslrivning efter Bog.

2de Middelkasse: Læseøvelser med Benyttelse af Eriksens og Paulsens Lærebog (2den Del). Analyse. Foredrag af Digte og prosaiske Smaastykker, Formlæren efter Løffes lille Grammatik. Skriftlig Gjengivelse af andre mindre Stykker og Fortællinger, der forud ere blevne fortalte. En ugentlig Diktat.

3die Middelkasse: Læseøvelser med Benyttelse af Eriksens og Paulsens Lærebog (2den Del). Fremfigelse af udenadlæste Digte. Formlæren efter Løffes mindre Grammatik. Anslutse, hvortil Jensen's Exempelsamling er benyttet. Diktat og skriftlig Gjenfortælling en Gang ugentlig.

4de Middelkasse: Eriksens og Paulsens Lærebog (3die Del), anvendt til Oplæsning af udvalgte Stykker med Hensyn paa Indhold; endvidere benyttet til Analyse. Skriftlig Øvelse efter Diktat, 1 Time hver Uge eller skriftlig Gjengivelse af oplæste lette Smaastykker. Af Løffes større Grammatik læst og repeteret Formlæren og de vigtigste Dele af Syntagen.

5te Middelkasse: Gjennemgang af udvalgte Stykker af Eriksens og Paulsens Lærebog, (3die Del). Læskier: Udenadlæren af Smaadigte, Hjemmeøvelse i Oplæsning og i smaa mundtlige Foredrag (Gjengi-

velse af Stof fra Lærebogen; saadant Stof af og til ogsaa benyttet til Smaaøvelser i extemporalst Foredrag). Vidt om Skriftart, Forfattere, Versemaal, billedligt Udtale og lign. Repet. af Gram. efter Løkkes lille Gram. med sammenlign. Blik paa Thysken. Enkelte Gange Analyse. Stile — efter Beleitung af Læreren om Fremgangsmaaden — hver anden Uge.

6te Middelklasse: Giennemgaelse af udvalgte Stykker af Eriksens og Paulsens Lærebogs 3de Del, med Oplysninger om Skriftart og Forfattere. Lettier som i Klasse 5 med stigende Fordringer. Som Stof for mundtligt Foredrag har ogsaa været anvendt Gangen i en før behandlet norsk Stil. Det Nødvendigste om Versemaal, billedligt Udtale og Andet have Disciplene efterhaunden optegnet efter Lærereus Forklaring. Repet. af Gram. efter Løkkes lille Gram. med stadig Applikation paa Thysken. Stile — i Regelens efter Bink fra Læreren om Fremgangsmaaden — hveranden Uge. Opgaverne: 1. En Dag af mine Sommerferier, eller selvvalgt. 2. Selvvalgt. 3. Norges Skove og deres Betydning. 4. Elvenes Nyte. 5. Smaa Næringskilder i og ved Aalesund. 6. Brev til en yngre Broder, som skal ind paa Skolen. 7. Karakteristik af Karl 12te. 8. Skoleturen, 15de Novbr. 9. Mine Juleferier eller en Dag af —. 10. En Stormnat. 11. En Sommerdag paa Landet. 12. En Gang er ingen Gang (Forklaring og Fortælling). 13. Søndmøres naturlige Beskaffenhed. 14. For og imod Sømandslivet. 15. Nyten af at kunne fremmede Sprog. 16. Brev til en Ven efter endt Fisje. 17. En Reisendes Betragtninger over Aalesund (Brev til Hjemmet). 18. Hver Værstid har sine Behageligheder. 19. Hvilen Livs-

stilling jeg synes bedst om. — Desuden har adskillige andre Stiftshemata af Væreren været disponerede i sine Grundtræf.

Nørst med Oldnørst. 1ste Gymn. Klasse: Det Allermeste af Griffsens Væsebog, 4de Del med Forklaring om Skriftart; Literaturhistorie, dels Repet. efter Griffens og Paussens 3de Del, dels efter Lassen. Alt Nødvendigt om Versemalet. Lektier: Smaa Digte udenad. Hjemmesøvle i Oplæsning og i mundtlige Foredrag (Stof væsentlig fra Væsebogen). Paa Foredrag, ogsaa extemporeret efter nogen Vejledning, har idelhøje været drevet temmelig meget. Borgens „Vejledning“ til og med den første Del af 3te Lektion (om Stoffets Opfindelse), med Forbigaaelse af Lekt. 29de og 30te, forbundet med skriftlig Indsøvle af enkelte Partier. Stil — enkelte Bink kan være givne — hveranden Uge. Opgaverne: 1, 2 og 3 hver sin Dag af Turen til Turset. 4. Angiv forstelig Hensigten med den polit. Kandestøber og fremstil dernæst Gangen i samme. 5 og 6. Norges Stove og deres Betydning. 7. Smaa Mæringskilder i og ved Aalesund. 8. Karakteristik af Karl den Store. 9. En Dag af mine Juleferier. 10. En Stormnat. 11. Kar. af Karl 12te. 12. Kortfattet Fremstilling af Gangen i de tre puniske Krigs. 13. Søndmørs naturlige Beskaffenhed (en Elev: Udsigten fra Liehagen). 14. En Dag under Fislet. 15. Hvorfor er Krig et saa stort onde? 16. Krig har ogsaa sine gode Følger. 17. Havets Vigtighed for de norske Mæringsveie. 18- Kort Fremstilling af hvad jeg ved om Holberg. 19. Kar. af Folket i en By eller Bygd. — Bed siden heraf har Gangen i et pros. Stykke i Væsebogen af og til været påpeget som Dispositionsmønster.

Oldnorsk. Læst og repet. 25 Sider af Nygaards Oldnorsk Læsebog for Begyndere. Af Nygaards Gram. det Væsentligste af Formlæren.

2den Gymn. Klasse: Sammen med 3de Gymn. Klasse læst udvalgte Stykker af dansk og norsk Literatur fra og med Ohlenschläger indtil vore Dage, væsentlig efter Lassens Læsebøger og „Nordiske Digtere.“ Literaturhistorie, væsentlig efter Lassen og L. Dietrichson. — Nogle faa Timer anvendte til Øvelse i Lesning af Svensk, forb. med Oplysninger om Forsatterne efter „Nord. Digtere“. — Flere frie Foredrag, ester Hjemmesforberedelse. Stoffet i Regelen selvvalgt, eller Gjengivelse af Gangen i før behandlede Stile.

2den Gymn. Klasse førstilt: Borgens „Veiledning“ omrent som i 1ste Gymn. Klasse. Stil hveranden Uge. Opgaverne: 1. Om Eresfølelse og dens Udtartninger. 2. Udfugten til Ørfloug og Solnør. 3. Karakteristik af Gustav Adolf. 4. Enhver er sin egen Lykkes Smed. 5. Hvorvidt er Romanlæsning skadelig? 6. Munkevæsenets Udvifling, Fortjenester og Mångler. 7. Misundelse, dens Uarsager og Følger. 8. Kort Fremstilling af Uarsagerne til og Gangen i de puniske Krige. 8. 9. Karakteristik af Karl den Store. 10. Karakteristik af Karl 12te. 11. Søndmøres naturl. Bestaffenhed. 12. Karakt. af Harald Haarsager. 13. For og imod Kortspil. 14. Hvilen Indflydelse har et Lands Naturforholde paa Folket? 15. Hvorfor bør vi ei forsømme den offentlige Gudstjeneste? 16. En Fremstilling af den forfjellige Indflydelse, som Opdragelsen paa Landet og i en større Stad i Almindelighed udøver paa den aandelige Udvifling. 17. En 17de

Mai Tale. 18. Skildring af en norsk Fjelkogn. --
Bed Siden heraf enkelte Gange Øvelse i Disposition.

Oldnorsk. Sammen med 3die Gymn. Klasse:
læst af Nygaards Lærebog for Gymn. Side 50--83
(for 3die Gymn. Klasse var dette Repet.), dernæst
læst og repeteret S. 83—104. Repet. (2den Gymn.
Klasse tildels udvidet læsningen af) Formlæren.

Sørfiskilt: læst og repet. Værebogen forsra (Side
171—S. 46). Repeteret Formlæren.

3die Gymn. Klasse. Sammen med 2den
Gymn. Klasse se ovenfor. Fra Februar Maanedens
Begyndelse har Klassen desuden hørt Separatimer,
der har været anvendt dels til Behandlingen af Di-
sciplenes Stile og dels til Disposition og Udvilting
for Disciplene af en Række Themata. De af denne
Klasse styrne Stilerne: Nr. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11,
12, 14, 16 som for 1ste Gymn. Klasse. Desuden
sørskilt: Kundskab er Magt? 2. Grundene til Vnu-
hamedanismens hartige Udbredelse. 3. Vikingetogene
og deres Betydning. 4. Stolthed og Forsøengelighed.
5. Hvad forstaaes ved Fordomme, hvorledes opstaa-
de og hvorledes frigjør man sig for deres Magt? 6.
Hvilen Betydning har det for et Folk at bevare sine
historiske Minder? 7. Hvad gør Grækerne til et
verdenshistorisk Folk? 8. Marsjagerne til den franske
Revolution. 9. Hvor bestaar Rigdoms egentlige
Værd?

Oldnorsk. Sammen med 2den Gymn. Klasse
se ovenfor. Fra Februar sørskilt 1 Time ugentlig:
Værebogen 230—238. Dernæst Repetition af det
Hele.

F Thdſ. 1ste Middelflasse: Knudsens Elementær-
og Værebog (4de Udgave) benyttet. Væjeøvelser indtil
Genitiv (Side 33), Oversættelse fra Thdſ til Norsk

og Norsk til Dansk, alt mundtlig; Uafskrivning efter Bog samt Anatolje og Konjugationsøvelser.

2de Middelklasse: Knudsen's Elementær- og Lærebog (4de Udgave). Vægt og repeteret fra Genitiv til Bisætninger (Side 89) med Indsættelse af Lærebogens grammatiske Regler.

Skriftlig Oversættelse af de leste Stykker.

3de Middelklasse: Knudsen's Elementær- og Lærebog Side 99—158 læst og repeteret. Formlæren gennemgaaet efter Lækkes mindre Grammatik. Mundtlig og skriftlig Oversættelse fra Norsk til Dansk af de i Lærebogen indeholdte Stykker.

4de Middelklasse: Autenrichs thyske Lærebog fra Begyndelsen indtil Side 42 (Klas under den Wikingern). Formlæren efter Lækkes større Grammatik læst og repeteret. En ugentlig Hjemmestil efter Knudsen's thyske Stilsøvelser.

5te Middelklasse: Autenrichs thyske Lærebog læst og repeteret Side 33—90. Formlæren gennemgaaet efter Lækkes større og Syntaxen efter Lækkes mindre Grammatik. En ugentlig Hjemmestil efter Knudsen's thyske Stilsøvelser; enkelte af de i samme værende Stykker er ogsaa oversatte extempore på Skolen.

6te Middelklasse: Af Autenrichs thyske Lærebog Side 93—128; 181—194; af Poesi omtrent 30 Sider. Lækkes lille thyske Grammatik læst og repeteret tilsigemed udvalgte Stykker af den større. Knudsen's thyske Stilsøvelser, skriftlig Side 115—146, mundtlig udvalgte Stykker af Casus- og Præpositionslæren.

J Engelsk (4de Middelklasse): Knudsen's Elementarbog læst og rep. indtil 3de Afdeling. Reglerne for Udtalen specielt indøvede. De engelske Stykker lært

udenad og alle norske oversatte til Engelsk dels skriftlig ved 1 ugentlig Hjemmestil, dels mundtlig. Diktat og Øvelse i mundtlig saavel som skriftlig Gjengivelse paa Engelsk af lettere Sætninger.

5te Middelklasse: Knudsen's Elementarbog fra 3die Afdeling indtil Enden. De norske Stykker oversatte til Engelsk skriftlig ved Hjemmestile. Af Volkes engelske Lærebog er læst og repeteret fra Begyndelsen indtil Side 63: *The wrick of the Hesperus*. Af Volkes engelske Grammatik er læst og repeteret indtil 3die Afsnit. En ugentlig Hjemmestil med speciel Hensyn til de §§ af Syntaxen, som er læste.

6te Middelklasse: Antenrieths English reader Side 146—277 samt enkelte Stykker af Poesi. Flere Stykker extemporerede paa Skolen. Volkes større engelske Grammatik læst og repeteret. Stil en Gang om Ugen. Af engelsk Litteraturhistorie er læst det vigtigste, af hvad derom findes i English reader. Af Hals' Präpositionslære fra Begyndelsen indtil Væststykkerne.

Franck (5te Middelklasse): Af Nalholms Lærebog fra Begyndelsen indtil Pag. 53. Formlæren læst i sine Hovedtræk efter Bloms mindre Grammatik. Retrovertering.

6te Middelklasse: Af Nalholms Lærebog fra Pag. 54—61 og 70—97. Formlæren repeteret. Det vigtigste af Syntaxen gjennemgaaet ved Henvisninger.

1ste Gymn. Klasse: Af Nalholms Lærebog Pag. 109—160. Syntaxen gjennemgaaet i Sammenheng efter Bloms mindre Grammatik.

2den og 3die Gymn. Klasse: Udvagte Stykker af La France littéraire par Herrig & Burguy.

Formlæren og Syntaxen repeteret efter Bloms mindre Grammatik.

Latin (4de Middelklasses): Af Andersen's og Gjørs latinske Lærebog de første 41 Sider. Alle norske Stykker er oversatte til Latin. Af Schreiners latinske Grammatik Formlæren indtil § 162. Desuden er de vigtigste Ussnit af Casuslæren gjennemgaaede ved Henvisninger.

5te Middelklasses: Voss' Udvælg Cornelius Nepos: De ti Fælherrer læst og repeteret. Schreiners Grammatik: Formlæren læst og tildels repeteret og det vigtigste af Syntaxen gjennemgaaet i Forbindelse med 6te.

6te Middelklasses: Voss' Udvælg, læst og repeteret de 2 første Bøger af Cæsar samt 2 Catilinariske Taler af Cicero; af Grammatiken gjennemlæst hele Formlæren og det væsentligste af Syntaxen, hvortil givet flittige Henvisninger under Æsningen af Forsatterne; af Phœdrus hvad der staar i Voss' Udvælg. 1 Time ugentlig Hjemmestil, 1 mundtlig paa Skolen efter Trojel.

1ste Gymn. førstfelt: Sallust's Catilina læst og repeteret samt 1200 Vers af Ovids Metamorphoses læst og repeteret.

1ste og 2det Gymn. kombineret: 2den og 4de Catilinariske Tale af Cicero, Cato major (sive de senectute) samt 21de Bog af Livius læst og repet.

Af Grammatiken, Schreiners, gjennemgaaet hele Formlæren og det vigtigste af Syntaxen undtagen Casuslæren.

3die Gymn. Klasse: Læst sammen med 2den Gymnasialkl. i 2 Timer ugentlig Cicero pro lege Manilia, pro Archia poeta; repeteret Litteraturhistorie, Mythologi, Antikviteter samt gjennemgaaet

Tregders Kunsthistorie. Læst og repeteret alene: Cicero de amicitia, Horats Ode 2den Bog, Epistler 1ste Bog 1—10; repeteret til Examens artium: Livius 21—22de Bog, Ciceros eat. Taler 2 & 4, Ciceros Cato major, Taciti Agricola, Virgil 1ste & 2den Bog. Horats Ode 1ste Bog, Sallust Catilina og Jugurtha, Ovids Metamorphoses 1205 v. (Voss og Richters Udvælg). Grammatikken repeteret.

Græsk (1ste Gymnasialklasse): Af Curtius Grammatik Formlæren. Schenki's Værebog til de sammenhængende Stykker. Samtlige norrøn—græske Stykker oversatte skriftlig til Græsk.

2den Gymnasialkl.: Sammen med 3die Gymnasialkl.: læst Herodots 8de Bog Cap. 116—130, læst og repeteret Platons Apologi, Demosthenes to første olymphi. Taler, repeteret Xenophons Anabasis, 3die Bog. Om Plato, Demosthenes og Xenophon efter Tregder. Det Nødvendige af Antilo. efter Vojezen. Repeteret Grammatikken (2den Gymnasialkl. fulgte blot med for Thutogens Bedkommende).

Særskilt: Repeteret Demosthenes og Plato nok engang, læst og repeteret Herodot 8, 1—100. Repeteret Formlæren.

3die Gymn. Klasse: Sammen med 2den Gymnasialkl. se ovenfor. Fra Februar særskilt: Repetition af det Hele.

Historie (1ste Middelskasse): Norges Historie: Fra de ældste Tider i Sammenhæng indtil Kristian den Første. Som Støtte er benyttet S. Petersens Norges Historie.

2den Middelskasse: Niessens Verdenshistorie benyttet. Læst og repeteret fra Begyndelsen indtil Rom's Anlæg. Af Norges Historie fra og med Kri-

stian den Anden indtil Frederik den Fjerde (en Time ugentlig). S. Peterseus Norges Historie benyttet.

3de Middelklasses: Daaes og Nissens Verdenshistorie fortsat fra Middelalderens Begyndelse, læst og repeteret, tildels flere Gange, til Huset Valois, dog er ikke altid fulgt Vogens Plan, ligesom også tildels smaa Absnit er oversprungne.

4de Middelklasses: Middelalderens Historie efter Nissen og Daaes Lærebog. Nordens Historie efter Grijsens Lærebog, fra Begyndelsen til Kalmarunionens Oplosning.

5te Middelklasses: Den nyere Historie efter Nissen og Daaes Lærebog indtil den 3de Koalitionsrig.

6te Middelklasses: Af den nyere Historie læst nht fra den franske Revolution til Nutiden. Repetition af den gamle Historie, Middelalderen og den nyere Historie til den franske Revolution (ester Nissen og Daaes Lærebog). Nordens Historie efter Grijsens Lærebog.

1ste og 2den Gymnasiaklasse: Den gamle Historie efter V. Kr. Daaes Lærebog. Nordens Historie efter Grijsens Lærebog.

3de Gymnasiaklasse: Repetition af den gamle Historie efter V. Kr. Daaes Lærebog, Nordens Historie efter Grijsens Lærebog og Frankrigs Historie efter V. Kr. Daaes Lærebøger.

Geografi (1ste Middelklasses): Væst og repeteret Grundtræk af Jordbeskrivelsen for Begyndere af H. Siewers.

2den Middelklasses: Væst og repeteret Grundtræk af Jordbeskrivelsen for Begyndere af H. Siewers.

3de Middelklasses: Af Daaes mindre Lærebog læst og repeteret fra Norge til Italien.

4de Middelklasses: Norge, Sverige og Dan-

mark efter Daaes større Værebog. De øvrige Lande i Europa indtil Italien efter Daaes mindre Værebog.

5te Middelklasse: Asia, Afrika, Amerika og Oceania efter P. Kr. Daaes mindre Værebog.

6te Middelklasse: Repetition. Vandene i Europa efter Daaes større, de øvrige Verdensdele efter Daaes mindre Værebog.

Religion (1ste Middelklasse): Af Vogts mindre Bibelhistorie det Gamle Testamente. Katechismus: De 5 Parter og Bonner. Af 5te Part er dog blot lært Indstiftelsesordene. Salmer af Vandstads Salmebog.

2den Middelklasse: Af Vogts mindre Bibelhistorie det Nye Testamente. Katechismus: Fra Bonner indtil det 5te Afsnit af Senteniser af Guds Ord. Salmer af Vandstads Salmebog.

3die Middelklasse: Det Gamle Testamente indtil Side 70 af Vogts Bibelhistorie for Borger- og høiere Almueskoler. Katechismen læst ud. Salmer af Vandstads Salmebog.

4de Middelklasse: Det Gamle Testamente læst ud og det Nye Testamente til Side 124 (Vogts Bibelhistorie for Borger- og høiere Almueskoler). Pontoppidans Forklaring fra Begyndelsen til den 2den Artikel.

5te Middelklasse: Det Nye Testamente læst ud fra Side 150 (Vogts Bibelhistorie for Borger- og høiere Almueskoler). Pontoppidans Forklaring fra 2den Artikel til 3die Part. Bibelsk Geografi gjennemgaaet.

6te Middelklasse: Bibelhistorie læst ud og derpaa repeteret det Gamle Testamente. Pontoppidans Forklaring læst ud og repeteret.

1ste Gymnasiaklasse: Niessens Kirkehistorie indtil Side 92.

2den Gymnasiaklasse: Nisens Kirkehistorie fra Side 92 til Enden. Cap. 1–6 (incl.) af Joh. Evang. gjennemgaaet i Grundsproget.

3die Gymnasiaklasse: Læst ud Joh. Evang. i Grundiproget; derpaa repeteret Kirkehistorien og gjennemgaaet en Del af Pontoppidans Forklaring.

Regning og Mathematik (1ste Middelklasse): De 4 Regningsarter med ubencævnte Tal. Hovedregning (B. Voss's & Slang's Regnebog 1ste Del).

2den Middelklasse: De 4 Regningsarter med ubencævnte Tal. Lette Opgaver til Indøvelse af benævnte Tal. Hovedregning (B. Voss's & Slang's Regnebog 1ste Del).

3die Middelklasse: De 4 Regningsarter i alm. Brøk og Decimalbrøk i ubencævnte og benævnte hele Tal. Kronemynt og metrisk Maal og Vægt indøvet fornemmelig efter 2det Heste af Voss's og Slang's Regnebog. Hovedregning. Konstruktions-tegning 2 Timer ugentlig. Udførelse af lettere geometriske Konstruktioner med Beregning af geometriske Figurer.

4de Middelklasse: Bonnevies Geometri læst og repet. de to første Bøger. Konstruktionsopgaverne udførte i særskilte Timer paa Skolen. Praktisk Regning i 1ste Halvår: Reute-, Rabat- og Diskontoregning, enkelt og sammenfat Reguladetri og Delings-regning (Prof. Guldbergs „Opgaver“ i praktisk Regning). Opgaver i Regning med Kronemynt samit Enheder af det metriske Maal- og Vægtsystem. I andet Halvår Bonnevies Arithmetik læst og repeteret 1ste Bog. Praktisk Regning repeteret.

5te Middelklasse: Bonnevies Geometri læst og repet. fra Stykke 86 indtil 6te Bog tilsigemed Opgaverne. Bonnevies Arithmetik fra 2den Bog

til kvadratiske Ligninger løst og rep. Oplosning af de fleste af de i Værebogen fremsatte Opgaver. Praktisk Regning. Kjederegning og Terminers Reduktion samt Repetition af det i 4de Middelklasse gjennemgaaede Pensum. I sidste Halvaar Konstruktionsstegning 1 Time ugentlig.

6te Middelklasse: Bonnevics Geometri fra 5te Bog til Enden. Værebogen repeteret. Guldbergs Arithmetik repeteret. Regning med Rødstørrelser, Logarithmeregning og kvadratiske Ligninger. I sidste Halvaar Konstruktionsstegning 1 Time ugentlig af Opgaver, som ere løste ved algebraisk Behandling. (Dietrichsons „plangeometriske Konstruktioner“.) I praktisk Regning samme Opgaver som i 5te Kl.

1ste og 2den Gymnasiaklasse: Dr. Brochs Arithmetik læst og repet. Ussnittet om Forhold og Proportioner samt de fire sidste Bøger indtil No. 546 af 6te Bog. Ugentlige Opgaver, hvoraf ca. 20 i Unnitregning. Polygonberegning efter Brochs Geometri. Plan Trigonometri (Guldberg) læst tilende med Forbigaaelse af de med * mærkede Nummere. Alle Opgaver til Øvelse løste tillsigemed de fleste Exempler.

3die Gymnasiaklasse: Dr. Brochs Arithmetik repeteret. Prof. Guldbergs Stereometri læst og repeteret indtil sfærisk Geometri. Prof. Guldbergs Plantrigonometri tillsigemed alle Opgaver og Exempler til Øvelse, samt de med * mærkede Stykker læst og repeteret. Stadig Øvelse i Oplosning af Opgaver, som ere givne til Udarbeidelse i Hjemmet og paa Skolen.

Naturkundskab (2den Middelklasse): Sørensens Naturhistorie læst og repet. fra Begyndelsen til Krystyrene.

3de Middelkasse: Siebkes Omrids læst og repet. fra Begyndelsen til Leddyrene. Plantelærrens Indledning. Beskrivelse efter levende Planter og Forevisning af Tegningerne i Tedenius's Skolbotanik.

4de Middelkasse: (Siebke.) Fra Begyndelsen til Leddyrene læst og rep. Plantelærrens Systematik. Plantebeskrivelse efter levende Planter og Tedenius.

5te Middelkasse. Fysik: Christies Værebog læst fra Begyndelsen til „Ligevegt og Bevægelse“, med Forbigaaelse af Stykker, som hører til den valgfri Del, repeteret indtil Varmelæren.

6te Middelkasse. Fysik: Christies Værebog, den obligatoriske Del repeteret. Naturhistorie: Siebkes Omrids repeteret med Undtagelse af Leddyrene. Plantebeskrivelse efter levende Planter og Tedenius's Skolebotanik. Mineralogi er under Forevisningen af Skolens Mineralassamling benyttet Höyers Udfast.

Skrivning (1ste Middelkasse): Indøvelse af store og små Bogstaver samt Sammenstrift. Forestrevet paa Vægtavlen.

2den Middelkasse: Indøvelse af store og små Bogstaver samt Sammenstrift. Forestrevet paa Vægtavlen.

3de Middelkasse: Øvelse i Sammenstrift efter enkelte Ord, forestrevne paa Vægtavlen.

4de Middelkasse: Øvelse i Sammenstrift efter Forskrifter.

5te Middelkasse: Øvelse i Sammenstrift efter Forskrifter.

6te Middelkasse: Øvelse i Sammenstrift efter Forskrifter.

Tegning (2den Middelkasse): Konturtegninger efter Adlers Fortegninger,

3de Middelklaſſe: Konturtegning efter Adlers Fortegninger.

4de Middelklaſſe: Tegning efter Adlers Fortegninger.

5te Middelklaſſe: Som i 4de Klaſſe.

6te Middelklaſſe: Tegning af Ornamente, samt efter ophøiede Figurer, der ere udskaarne i Trætavler tilsigemed Skjegning af disse. Tegning i formindsket Maalestok efter Trap-Meyers Fortegninger for Middelskolen.

I Forberedelsesklassen er i Året 5 løb gjennemgaaet følgende:

Norsk: Paulsen & Griffens Neden Del.

Religion: Bibelhistorie. Det gamle Testamente (Bogts lille for Begyndere) samt Luthers Katekismes 4 første Parter med Luthers Forklaring.

Historie: Til Magnus Blinde og Harald Gille (S. Petersen).

Geografi: Fra Begyndelsen til Rusland (H. Siewers).

Regning: De 3 første Regningsarter i hele og ubenævnte Tal.

Skrivning: Ufſkrivning efter Bog.

I nederste Afdeling har Undervisningstiden indskrænket sig til Begyndelsesgrundene i Væsning, Regning og Skrivning. Bibelhistorie er mundtlig fortalt til Mose Fødsel.

Censorer ved Middelskoleexamen.

Følgende Herrer have paa Anmodning erklaaret sig villige til at fungere som Censorer ved Middelskolens Afgangsexamen:

- A. I det Skriftlige: Norsk Adjunkt Dahl,
 Latin Stub. Hjertoft,
 Engelsk Adjunkt Mohn,
 Mathematik Overlærer Schulz,
 Thids Student Ingebrigtsen.
- B. I det Mundtlige: Religion Pastor Fervell,
 Boghandler Aarflot,
 Latin Student J. Ronneberg,
 Sagfører Madsen,
 Engelsk Consul Andersen,
 Telegrafinspektør Løkke,
 Fransk Frøken B. Holtermann,
 Consul Hansen,
 Thids Byfoged Lund,
 Telegrafinspektør Løkke,
 Geografi Havnecoged Svendsen,
 Seminarist Blichfeldt,
 Historie Sagfører Brøgger,
 Bogholder Roe,
 Arithmetik Overlærer Schulz,
 Rektor Voß,
 Geometri Overlærer Schulz,
 Rektor Voß,
 Naturhistorie Overlærer Schulz,
 Physik Overlærer Schulz,
 Norsk Sagfører Holmboe,
 Boghandler Aarflot.
-

Øpgave

over de Bøger, som i næste Skoleaar 1878/79 skulle afbenyttes
i de forskjellige Fag i de forskjellige Klasser.

Midd. 1ste Kl. Norsk Lærebog af Grønberg 2den Del.
— Knudsen tydss Elementar- og Lærebog (4de Udg.)
— Vogts lille Bibelhistorie; Luther's Katekismus.
— Siewers Geografi for Begyndere. Voss og Stangs Regnebog 1ste Heste.

Midd. 2den Kl. og 3die Kl. Grønbergs og Paulsens Lærebog 2den Del; Vølkes mindre norske Grammatik. — Knudsen's tydss Elementar- og Lærebog; Vølkes mindre tydss Grammatik. — Vogts Bibelhistorie for Borgerstoler; Soerdrups Udgave af Pontoppidans Forklaring; Luther's Katekismus; Sandstads Salmebog; Det nye Testamente. — Niessens Historie. — Geelmuydens Geografi. — Sørensens Naturhistorie. — Voss og Stangs Regnebog.

Midd. 4de Kl. Grønbergs og Paulsens Lærebog 3die Del; Vølkes Grammatik. — Autenrichs tydss Lærebog; Vølkes tydss Grammatik; Grønbergs Lexikon; Knudsen's tydss Stiløvelser for Middelskolen. — Gjør latinss Lærebog. — Knudsen engelsk Elementarbog; Vølkes engelske Grammatik; Daas og Niessens Verdenshistorie; Grønbergs Lærebog i Norges, Sveriges og Danmarks Historie. — Daas Lærebog i Geografin. — Siebkes Omrids af Naturhistorien. Siebkes Eksplosionsflora. — Bonnevies Geometri. — Vogts Bibelhistorie for Borgerstoler; Soerdrups Udgave af Pontoppidans Forklaring; Det nye Testamente.

Midd. 5te Kl. og 6te Kl. Grønbergs og Paulsens Lærebog 3die Del; Vølkes Grammatik. — Autenrichs tydss Lærebog; Vølkes tydss Grammatik; Grønbergs Lexikon; Knudsen's tydss Stiløvelser for Middelskolen. — Vølkes engelske Lærebog; Geelmuydens engelske Ordbog; Ferralls & Nepp's dansk-engelske Ordbog; Vølkes engelske Grammatik. — Voss latinss Lærebog for Middelskolen; Schreiners latinss Grammatik. — Aalholms franske Lærebog; Bloms franske Grammatik (Uldtoget). — Daas og Niessens Verdenshistorie; Grønbergs Lærebog i Norges, Sveriges og Danmarks

Historie for Middelstolen. — Daas Værebog i Geografiens. — Siebkes Omrids af Naturhistorien. — Bonneviens Geometri; Bonneviens Indledning til Arithmetiken; Brochs Logarithmetabel. — Christies Fysik. — Vogts Bibelhistorie for Mellemklasserne; Sverdrups Udgave af Pontoppidans Forklaring; Det nye Testamente.

Gymnasiets 1ste Kl. Nissens Kirkehistorie; Det nye Testamente. — Lassens norske Værebøger; Griffsens og Paulsens Værebog 4de Del. — Nygaards oldnorske Værebog og sammes oldnorske Grammatik; Vøffes norske Grammatik. — Salustii Catilina og Jugurtha. udg. af Müller; Ovid, Udtog af B. Vojs og Richter; Virgils Aeneide udg. af Lund. — Schreiners Grammatik; Tredgers Litteraturhistorie; C. Thomsons det romerske Stats- og Privattliv i Oldtiden. — Schencks græske Elementærboq; Curtius's græske Grammatik; Xenophons Anabasis. — Bojesens græske Antikviter. — Daas Værebog i den gamle Historie. — Brochs Værebog i Arithmetik; Logarithmetabeller. — Alsholms franske Læs.; Bloms Grammatik. (Udt.)

Gymn. 2den Kl. og 3die Kl. Vogts større Bibelhistorie; Aabels Omrids af Dresleren: Nissens Kirkehistorie; Det nye Testamente paa Græsk; Borgens Vejledning til Udarbeidelser i Modersmaalet; Thorshens Litteraturhistorie. — Nygaards oldnorske Værebog og sammes oldnorske Grammatik. — Ciceros Talter udg. af B. Vojs. Horats af Lemble. Taciti Agricola udg. af P. Vojs. — Thomsons romerske Antikviter; Tredgers Litteraturhistorie. — Platons Apologi udg. af Wiehe; Homers Odysse; Bojesens græske Antikviter. — Curtius's gr. Grammatik. — Herrig og Burghy: La france Litteraire; Bloms franske Grammatik. — Prof. Daas Værebog i Historie. — Griffens Værebog i Nordens Historie. — Brochs Værebog i Arithmetik; C. Guldbergs i Stereometri og i Trigonometri.

F Latin benyttes Fingerlevs og i Græsk Bergs Lexikon.
— F Engelst benyttes de samme Værebøger som i Middelstolen.

Paa Medlæreres og egne Begne tillader jeg mig her-
ved at indbyde Disciplenes Forældre og Foresatte samt enhver
anden, der interesserer sig for Undervisningen, til at overvære
den offentlige Examen, der afholdes i den Orden, som Exa-
menstabellen udviser.

Haldsund i Juni 1877.

V. Voss.

1877.